

Uppföljning av formellt skydd av skog

- Berörda markägares upplevelser av myndigheternas arbete under 2012 och 2013.

Skogsstyrelsen/Naturvårdsverket

Toivo Sjören
Freja Blomdahl

September 2014

Innehåll

Innehållsförteckning

1. Syfte och bakgrund	3
2. Metod och genomförande	4
3. Biotopskyddsområde	5
4. Naturvårdsavtal Skogsstyrelsen	16
5. Naturvårdsavtal Länsstyrelsen	26
6. Naturreservat	33
7. Sammanfattning och slutsatser	42
7.1 Biotopskyddsområde.....	42
7.2 Naturvårdsavtal Skogsstyrelsen.....	43
7.3 Naturvårdsavtal Länsstyrelsen.....	44
7.4 Naturreservat.....	45
7.5 Öppna svar	45
8. Bilaga I: Frågeformulär	46
8.1 Biotopskyddsområde.....	46
8.2 Naturvårdsavtal Skogsstyrelsen.....	49
8.3 Naturvårdsavtal Länsstyrelsen.....	52
8.4 Naturreservat.....	55
9. Kontaktuppgifter	58

1. Syfte och bakgrund

TNS Sifo har på uppdrag av Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket genomfört en uppföljning av hur markägare upplevt processerna kring bildandet av biotopskyddsområde, naturreservat och tecknandet av naturvårdsavtal. Målgruppen för undersökningen är markägare som berörts av någon av de ovan angivna processerna, där processerna avslutats under 2012 eller 2013. Samtliga markägare i undersökningen äger mark i egenskap av privatperson. Således ingår varken större bolag, stat, kommuner etc i målgruppen för undersökningen. Syftet med undersökningen är att följa upp markägarnas upplevelser av processer för bildandet av biotopskyddsområde, naturreservat eller tecknande av naturvårdsavtal för att myndigheterna ska kunna utveckla sitt arbetssätt i dessa processer. Resultatet, framförallt tillsammans med tidigare års studier, kan även användas i olika redovisningar och utredningsuppdrag. I rapporten presenteras resultatet från vardera målgrupp för sig.

I undersökningen besvaras bland annat frågor som:

- Hur stor andel av markägarna som är nöjda med inrättandet av biotopskyddsområde/naturreservat/tecknandet av naturvårdsavtal
- Huruvida informationen som givits i samband med processerna har uppfattats som tydlig och begriplig
- Huruvida markägarna uppfattar den personal de varit i kontakt med som kompetenta eller ej
- Vem som tagit det inledande initiativet till inrättande av biotopskyddsområde/naturreservat eller tecknande av naturvårdsavtal
- I vad mån markägarna är nöjda med den ersättning som de fått av staten till följd av beslutet/avtalet.

Uppföljning av markägarnas uppfattning om myndigheternas arbete med formellt skydd av skog har genomförts sedan 2009 med liknande metodik och med jämförbara frågor. År 2012 gjordes en mer omfattande rapport för avtalsperioderna 2009-2011. I rapporten från 2012 finns jämförelser mellan avtalsperioderna 2009-2011 samt analys med kopplingar till förändringar som skett i och kring processerna under perioden. I denna rapport redovisas endast resultat från 2012 och 2013 även om det i vissa fall görs jämförelser med tidigare uppföljningar. Årets rapport innehåller ingen analyserande diskussion om vad eventuella skillnader mellan år beror på. Detta då det inte bedömts ha skett några väsentliga förändringar i myndigheternas arbetssätt eller i skyddsinstrumentens utformning.

I årets undersökning ingår däremot även markägare som under 2012 eller 2013 har träffat naturvårdsavtal med Länsstyrelsen. Denna målgrupp har tillkommit i årets mätning och har alltså inte varit med i tidigare uppföljningar.

2. Metod och genomförande

Projektet påbörjades med ett inledande referensgruppmöte där frågeformuläret finjusterades, bland annat med tanke på ny målgrupp i undersökningen. Frågorna bygger på frågeformulären från tidigare mätningar och en stor del av frågorna kvarstår intakta för att möjliggöra jämförelser över tid. Se bilaga i slutet av rapporten för fullständiga frågeformulär.

Datainsamlingen har genomförts med hjälp av enkäter som skickats ut postalt till de markägare som under 2012 och 2013 berörts och där myndigheterna har avslutat någon av de nämnda processerna för formellt skydd av skog. Svarsperioden pågick under mars till april 2014. Uppföljningen är en totalundersökning, dvs. samtliga markägare som under åren 2012 eller 2013 fått ett biotopskyddsområde, naturreservat eller har tecknat ett naturvårdsavtal på fastigheten, har fått möjlighet att delta i undersökningen. Notera att ett avtal eller beslut kan omfatta flera markägare.

Totalt kan åtta olika delmålgrupper identifieras i undersökningen. Delmålgrupperna baseras dels på vilken typ av process markägaren varit delaktig i (biotopskyddsområde, naturreservat, naturvårdsavtal tecknat av Skogsstyrelsen och naturvårdsavtal tecknat av Länsstyrelsen). Målgruppen baseras också på under vilket år den aktuella processen för formellt skydd av skog avslutades. I årets undersökning inkluderas ägare där de angivna processerna avslutades under 2012 eller 2013.

Samtliga markägare har kunnat besvara enkäten under samma tidsperiod, mars till april 2014, oavsett om processen avslutades 2012 eller 2013.

Under svarsperioden har två påminnelser skickats till markägarna. Vid båda påminnelsetillfällena har markägare fått en ny enkät hemskickad tillsammans med ett påminnelsebrev om undersökningen.

Efter svarsperiodens slut har referensgruppen haft ytterligare två möten. Under det första mötet diskuterades tabeller med data från undersökningen. Under det andra mötet hade TNS Sifo tagit fram ett första utkast till rapport. Under detta möte diskuterades rapportens utformning och innehåll inför den kommande slutgiltiga rapporten.

3. Biotopskyddsområde

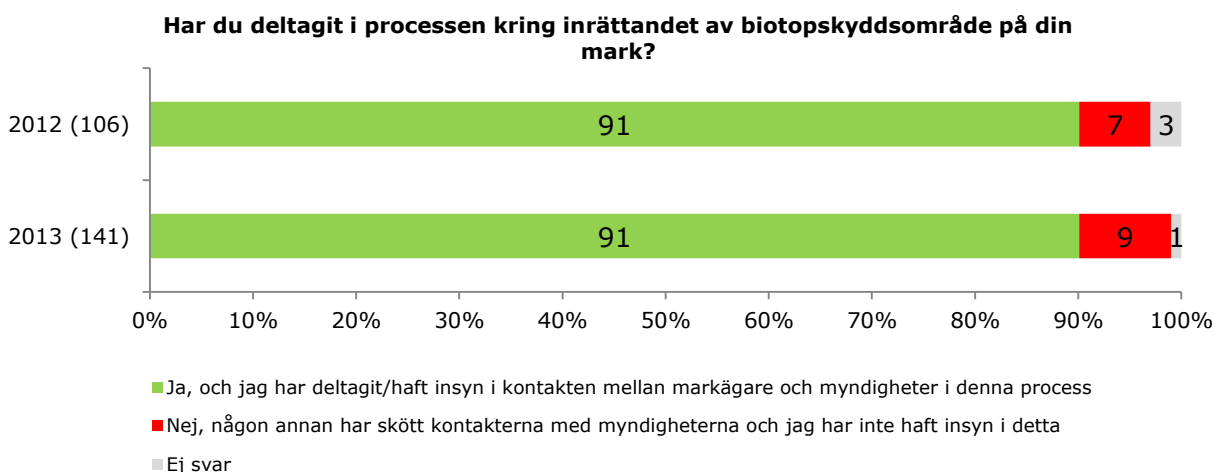
3.1 Biotopskyddsområde

År 2012 inrättade Skogsstyrelsen biotopskyddsområde på 195 markägares egendom. Av dem har 106 markägare besvarat enkäten vilket ger en svarsfrekvens på ungefär 54 %. År 2013 inrättades 232 biotopskyddsområden varav 141 markägare valde att besvara enkäten vilket ger en svarsfrekvens på cirka 61 %. Svarsfrekvens för 2012 och 2013 sammanslaget är cirka 58 %.

Bortfallsredovisning									
Avliden	Fel adress	Utanför målgruppen	Vill ej medverka	Ej godkänd	Bortfall utan orsak	Försent inkommen enkät	Dublett	Ej Besvarad enkät	Besvarad enkät
-	5	-	3	-	5	17	-	150	247

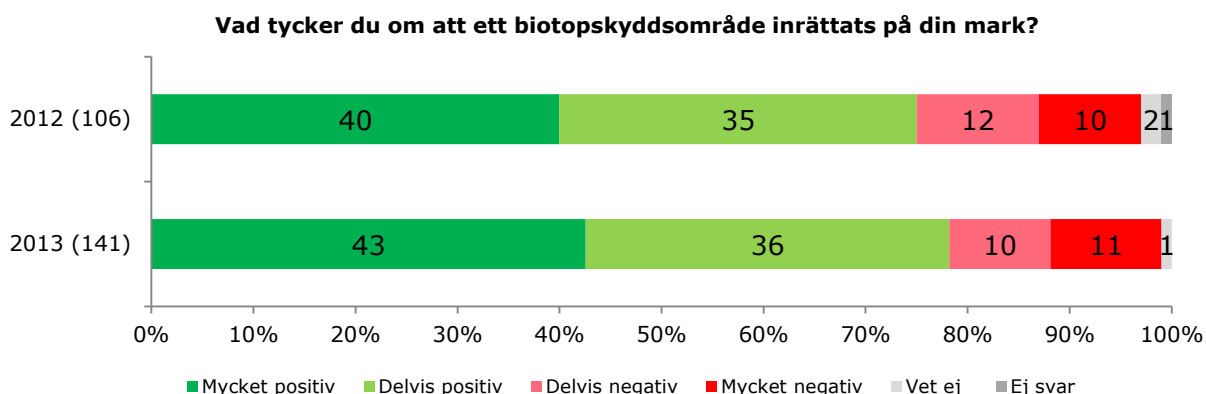
Nedan redovisas resultat för undersökningen riktad till markägare som har avslutat processen för inrättande av biotopskyddsområde på sina ägor under 2012 eller 2013. Resultatet presenteras fråga för fråga. Signifikanta skillnader mellan 2012 och 2013 noteras i text i anslutning till diagrammet. För några av frågorna görs i texten även vissa jämförelser med uppföljningar som genomförts tidigare än 2012.

Fråga 1.

Andelen markägare som har haft insyn i processen kring bildande av biotopskyddsområde har ökat från 80 % 2011 till 91 % i både 2012 och 2013 års mätningar. Resultatet visar en ökande trend av andelen markägare som har deltagit eller haft insyn i kontakten med myndigheten i denna process sedan 2009.

Fråga 2.

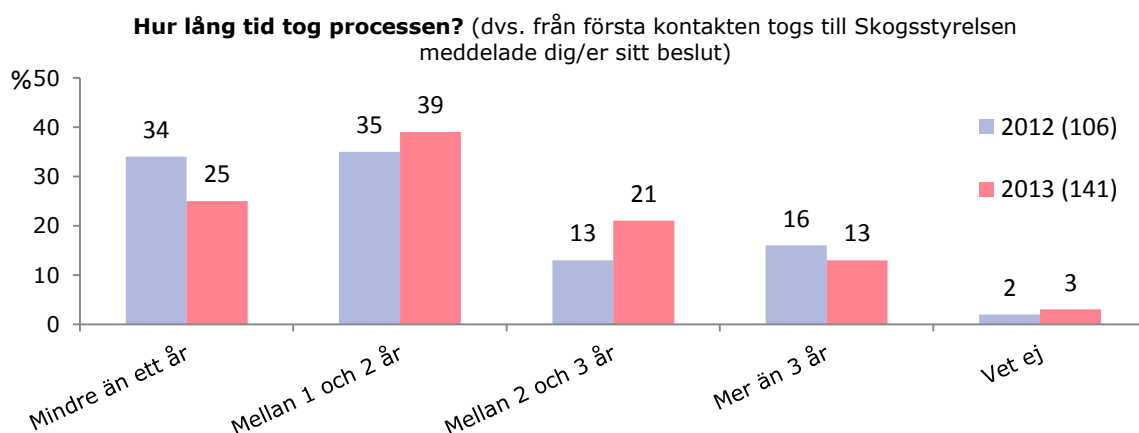

Omkring tre av fyra markägare (75 % 2012 och 79% 2013) uppger att de är *delvis* eller *mycket positiva* över att ett biotopskyddsområde har inrättats på deras mark. En av fem (22 % 2012 och 21 % 2013) är *delvis* eller *mycket negativa* till att ett biotopskyddsområde har inrättats på deras ägor. Andelen positiva markägare skiljer sig inte nämnvärt mellan 2012 och 2013, men andelen mycket positiva markägare är högre, drygt 40 %, jämfört med 2011 då andelen mycket positiva markägare var omkring 30 %.

En betydligt större andel av de markägare som själva anmält intresse för formellt skydd av naturvärden via Kometprogrammet är nöjda med att ett biotopskyddsområde har inrättats på deras mark. Det gäller både sett till andelen *mycket positiva* (72 %) och andelen *mycket + delvis positiva* (98 %). Förbättringen i resultatet sedan början av 2011 för hela målgruppen kan dock inte enbart förklaras av markägare som själva anmält intresse för biotopskyddsområde då dessa är få i förhållande till hela målgruppen.

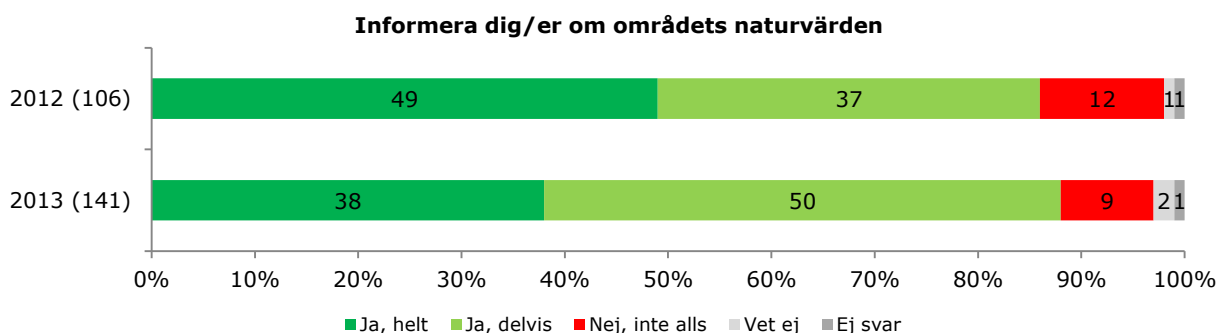
Resultatet tyder på att andelen *mycket nöjda* markägare var lägre under 2011 men att motsvarande andel ligger på en jämn nivå under 2010, 2012 och 2013. Skillnaderna är inte signifikanta mellan 2010 och 2012/2013.

Fråga 3.

En majoritet av ärendena (69 % 2012 och 64 % 2013) uppfattas ha tagit mindre än 2 år från den första kontakten till dess att Skogsstyrelsen tagit beslut i ärendet. Processtiderna skiljer sig inte signifikant mellan 2012 och 2013. Årets uppföljning visar dock att andelen korta ärenden (dvs ärenden där processen tagit mindre än två år) är nämnvärt mindre bland markägare som avslutat processen under 2013 (64 %) än 2011 då 76 % av ärendena tog mindre än två år från första kontakt till beslut. Skillnaderna mellan 2012 (69 %) och 2011 går ej att säkerställa statistiskt.

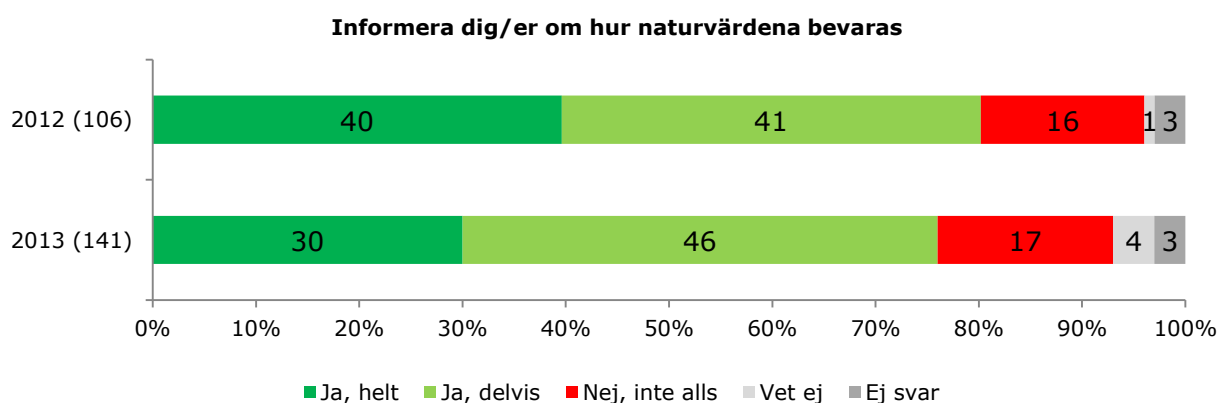
Fråga 4. Under processens gång; anser du att Skogsstyrelsen på ett tydligt sätt lyckades...?

Närmare nio av tio (86 % 2012 och 88 % 2013) är *delvis* eller *helt nöjda* med Skogsstyrelsens tydlighet gällande information om områdets naturvärden. Andelen som uppger att de är *delvis nöjda* är större under år 2013. I övrigt skiljer sig resultatet inte nämnvärt mellan 2012 och 2013.

Andelen markägare som *helt* tycker att Skogsstyrelsen på ett tydligt sätt har lyckats informera om områdets naturvärden är mindre bland markägare där processen avslutades under 2013 jämfört med de fall där processen avslutats under 2010 (57 %) eller 2011 (55 %).

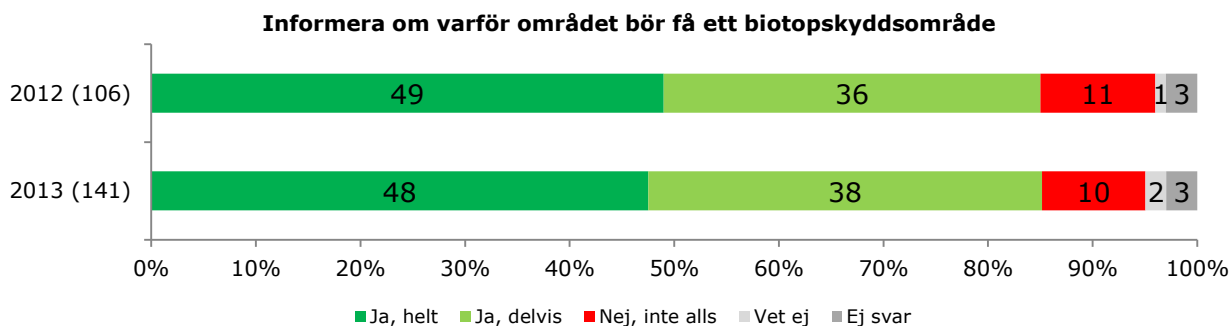
Resultatet skiljer sig inte signifikant mellan uppföljningarna från 2010 till 2013 sett till andelen som *helt* och *delvis* håller med om att informationen om områdets naturvärden var tydlig.

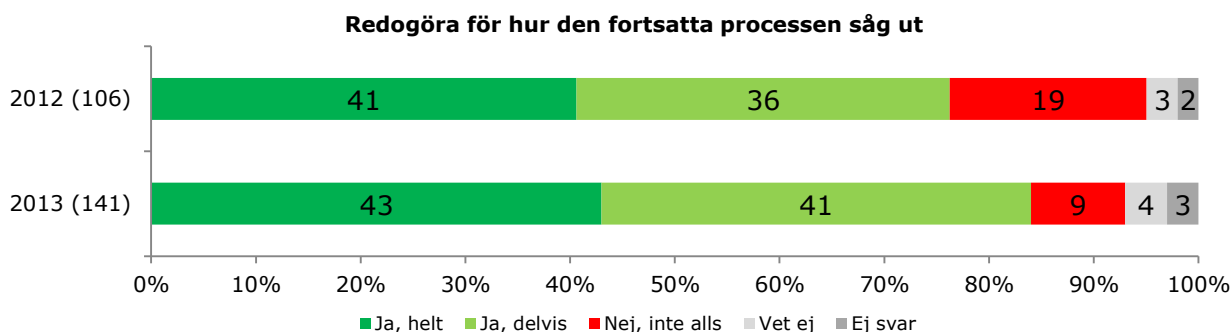
Vidare anser 81 % 2012 och 76 % 2013 att Skogsstyrelsen är bra på att informera om hur naturvärden bevaras. Återigen är andelen markägare som helt tycker att Skogsstyrelsen lyckats tydligt informera om hur naturvärdena bevarats nämnvärt mindre bland markägare vars process avslutats under 2013 (30 %) jämfört med ärenden som avslutats under 2010 (45 %) och 2011 (46 %). Andelen som besvarar frågan

med "Ja, helt" skiljer sig däremot inte bland markägare som avslutat processen för inrättande av biotopskyddsområde under 2012 jämfört med övriga uppföljningar.

Andelen som svarar *helt eller delvis* skiljer sig inte mellan mätningarna. Under 2011 och 2010 års mätning svarade 81 % att Skogsstyrelsen *delvis* eller *helt* hade lyckats med att informera tydligt om hur naturvärden bevaras.

Andelen markägare som tycker att Skogsstyrelsen på ett tydligt sätt har informerat om varför området bör få ett biotopskyddsområde är ungefär lika stor under 2012 (85%) som under 2013 (86 %). Sett till andelen som *helt* eller *delvis* tycker att Skogsstyrelsen lyckats informera om varför området bör få ett biotopskyddsområde på ett tydligt sätt skiljer sig inte nämnvärt mellan 2012 och 2013 jämfört med tidigare uppföljningar. Andelen som *helt* håller med om påståendet skiljer sig inte heller signifikant mellan uppföljningarna 2012 och 2013 jämfört med resultat från uppföljningarna under 2010 och 2011.

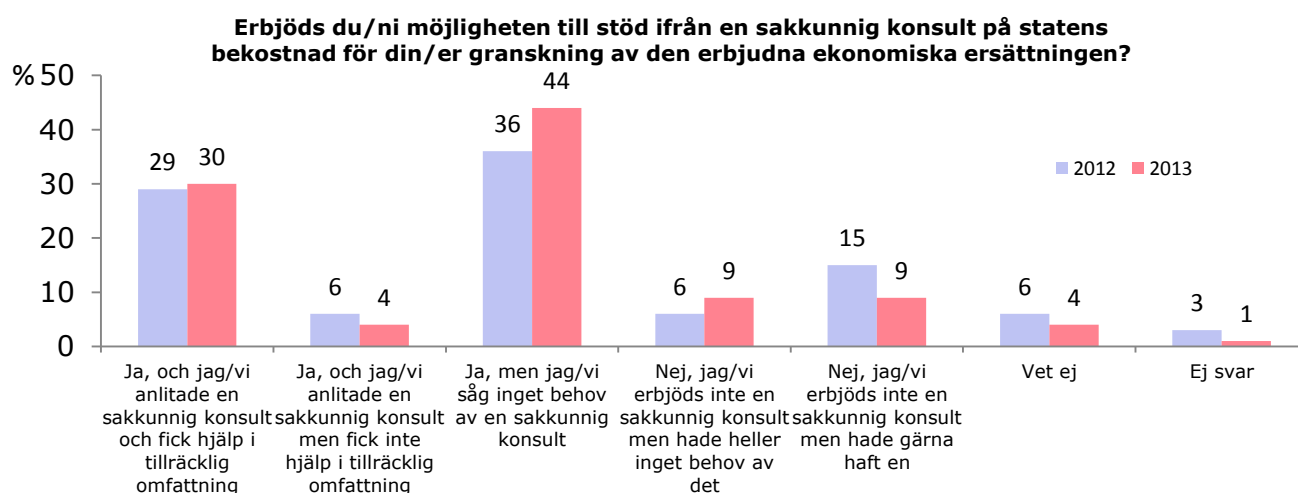

Andelen som *inte alls* tycker att Skogsstyrelsen har lyckats redogöra för hur den fortsatta processen såg ut är större bland markägare som avslutat processen för inrättande av biotopskyddsområde under 2012 (19 %) jämfört med 2013 (9%).

Andelen markägare som varit missnöjda med Skogsstyrelsens information om den fortsatta processen var 11 % under 2009 och 2010 och 8 % bland markägare som avslutade processen 2011. Det innebär att andelen markägare som anser att Skogsstyrelsen *inte* har lyckats redogöra för hur den fortsatta processen såg ut på ett tydligt sätt är större bland markägare som avslutade processen 2012 jämfört med markägare där processen avslutats både före och efter 2012.

Fråga 5.

Drygt tre av fyra av markägare (71 % 2012 och 78 % 2013) svarar att de har blivit erbjudna stöd ifrån en sakkunnig konsult för granskning av den ekonomiska ersättningen på statens bekostnad. Andelen markägare som anger att de blivit erbjudna konsultstöd är ungefär lika stor under 2012 och 2013 och skiljer sig inte heller nämnvärt från 2011 års uppföljning. Andelen markägare som har blivit erbjudna sakkunnig konsult har ökat sedan 2009 och 2010 och håller även 2012 och 2013 en fortsatt högre nivå än vid de två tidigaste mätningarna.

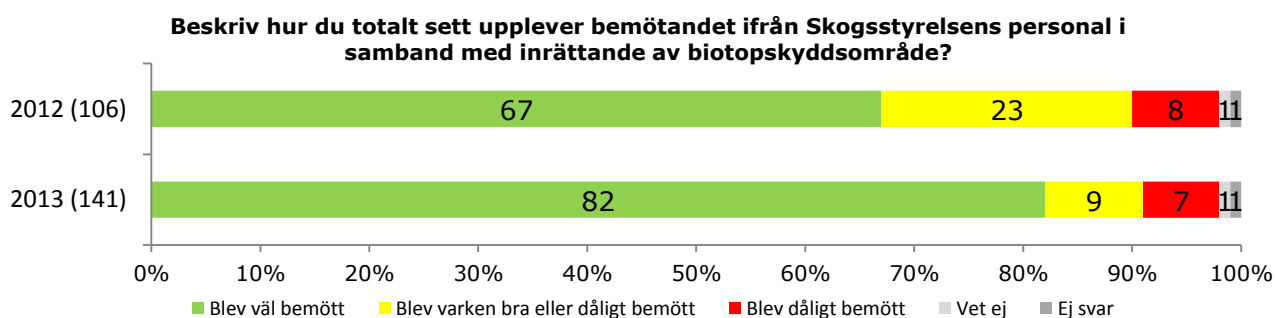
Drygt en tredjedel av markägarna (35 % 2012 och 34 % 2013) valde att tacka ja till konsultstöd, varav 29 % 2012 och 30 % 2013 tycker sig ha fått tillräcklig hjälp från sin konsult. Bland markägare där inrättande av biotopskyddsområde skedde under 2012 upplever 6 % att de inte fick hjälp i tillräcklig hög omfattning. Bland markägare som avslutade processen under 2013 svarar 4 % detsamma.

För 21 % av markägarna där biotopskyddsområde beslutats under 2012 och 18 % som avslutade processen under 2013 uppger att de inte blev erbjudna möjlighet att på statens bekostnad få hjälp av en sakkunnig konsult. 15 % av markägarna som avslutade processen under 2012 ville ha hjälp av en sakkunnig konsult men uppger att de inte fått ett sådant erbjudandet. Motsvarande siffra bland markägare där biotopskyddsområde beslutades under 2013 är 9 %.

Trots att en klar majoritet av markägarna uppger att de tillfrågats om de vill ha stöd från sakkunnig konsult på statens bekostnad, finns således fortfarande en grupp som upplever att de inte blivit erbjudna den möjligheten.

Några signifikanta skillnader går inte att hitta mellan 2012 och 2013.

Fråga 6.

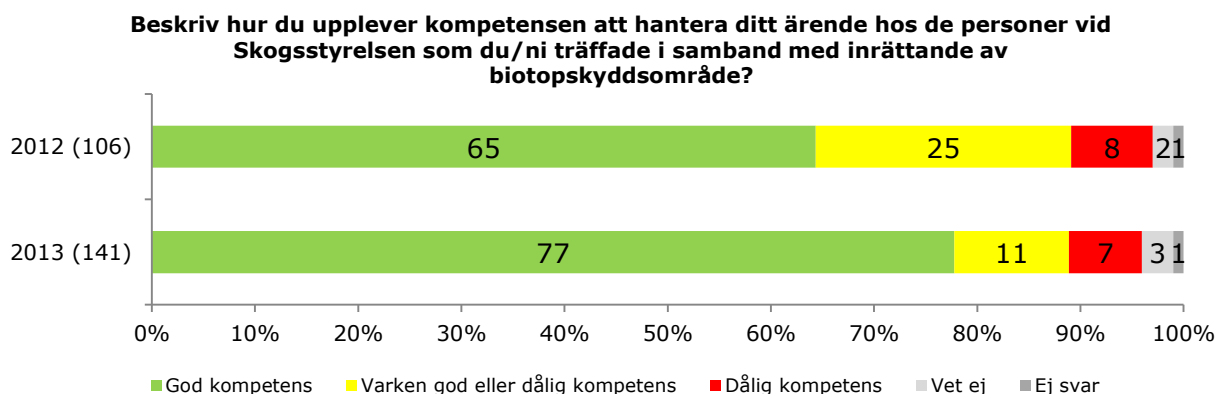
Andelen markägare som upplever att de har *blivit väl bemötta* är större bland dem som avslutade processen för inrättande av biotopskydd under 2013 då 82 % svarade att bemötandet från Skogsstyrelsen var bra, medan 67% av markägarna som avslutade processen under 2012 svarade detsamma. Under 2012 var andelen som anser att de *varken* blivit *bra eller dåligt bemötta* större (23% jämfört med 9 % 2013). Få (8 % 2012 och 7 % 2013) upplever att de har blivit *dåligt bemötta* under processen.

Markägare som anmält intresse via Kometprogrammet svarar i betydligt högre grad att de blev *väl bemötta* (95 %) under processen jämfört med andra markägare.

Jämfört med resultatet 2010 (83 %) och 2011 (78 %) upplever en mindre andel under 2012 att de *blev väl bemötta* av Skogsstyrelsens personal. Denna andel ökar dock bland markägare som avslutade processen 2013 för att åter ligga på en liknande nivå som under 2010 och 2011.

Andelen markägare som upplever sig ha blivit *dåligt bemötta* är ungefär densamma under samtliga mätningar sedan 2009. Inga betydande skillnader går att finna mellan mätningarna i detta avseende.

Fråga 7.

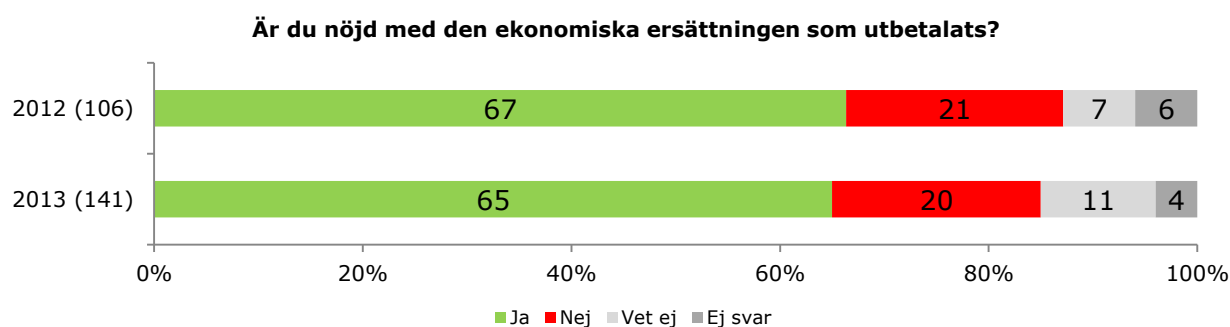

En klar majoritet av markägarna upplever att kompetensen hos Skogsstyrelsens personal att hantera deras ärende var *god*. Andelen som tycker att kompetensen hos Skogsstyrelsens personal var *god* är större bland markägare som avslutade processen under 2013 (77 %) jämfört med dem som avslutade processen 2012 (65 %). I mätningen 2012 var andelen markägare som *vare sig tyckte att kompetensen är god eller dålig* större (25 % jämfört med 11 % 2013).

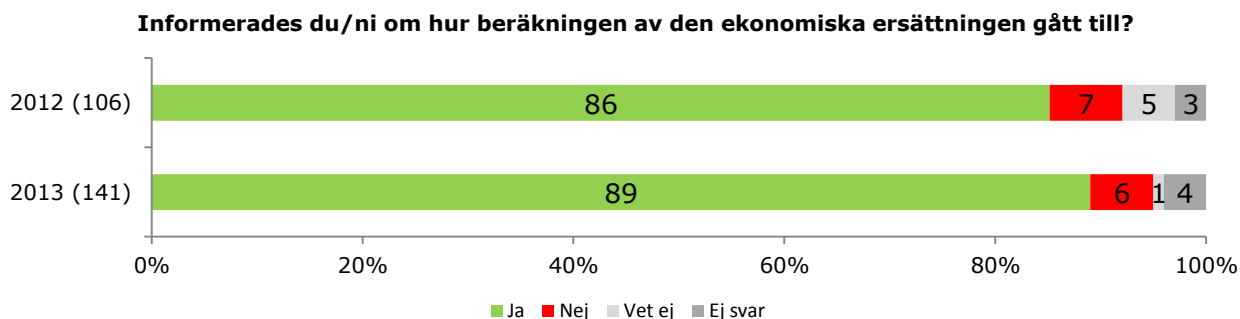
En betydligt större andel av de markägare som anmält intresse för inrättande av formellt skydd av skog via Kometprogrammet upplevde att Skogsstyrelsens personal hade *god kompetens* (87 %) i handläggningen av ärendet.

Sett till andelen markägare som upplever att kompetensen var god, skiljer sig markägarna som inrättat biotopskyddsområde under 2012 jämfört med tidigare uppföljningarna från 2010 och 2011. Likt resultatet om personalens bemötande i ovanstående fråga, ökar andelen återigen bland markägare där processen avslutats under 2013 och ligger återigen i nivå med 2010 och 2011.

Fråga 8. När det gäller värderingen och den ekonomiska ersättningen...

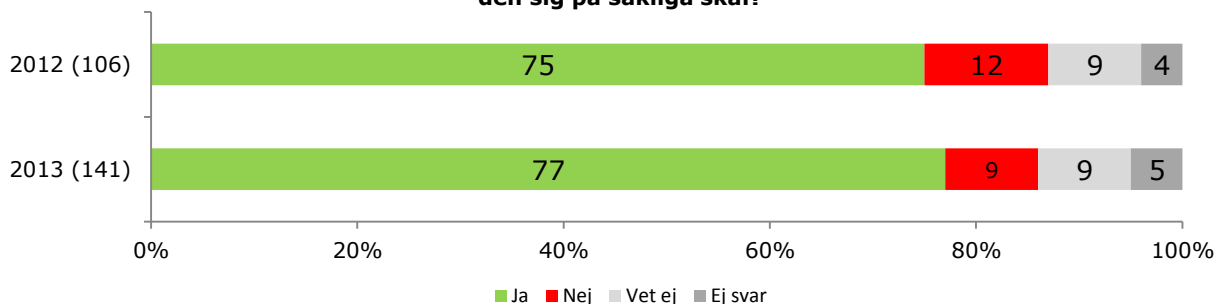

De flesta markägarna är nöjda med den ekonomiska ersättning som har utbetalats. Andelen markägare som är nöjda är ungefär lika stor under 2011 (65 %), 2012 (67 %) och 2013 (65 %).

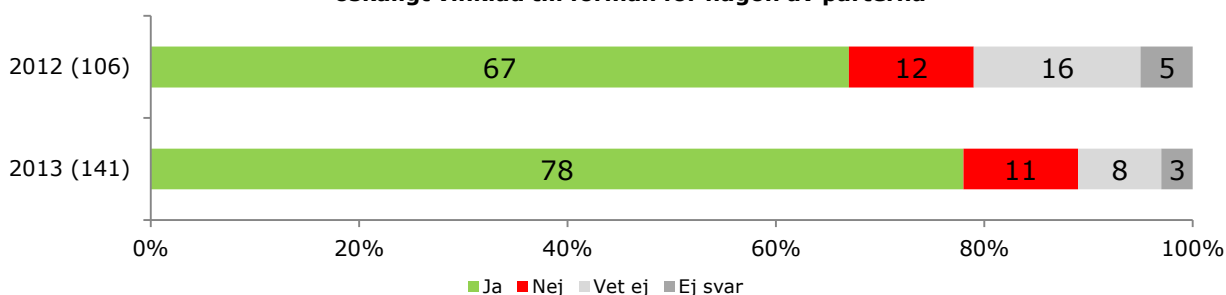
Närmare nio av tio av markägare (86 % 2012 och 89 % 2013) uppger att Skogsstyrelsen informerat väl om hur beräkningen av den ekonomiska ersättningen gått till, vilket är ungefär lika stor andel som vid mätningen 2011 då 85 % svarade detsamma.

Uppfattade du den värdering som gjordes av din mark som objektiv, dvs. grundade den sig på sakliga skäl?

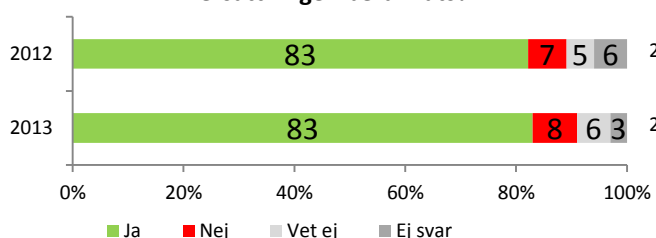
Omkring tre av fyra (75 % 2012 och 77 % 2013) anser att den ekonomiska beräkningen som gjordes i samband med inrättandet av biotopskyddsområde var objektiv. Andelen markägare som uppfattar den ekonomiska bedömningen som objektiv har ökat sedan den första uppföljningen gjordes 2009 (62 %). Från 2010 och framåt ligger andelen som uppfattar mätningen som objektiv på en förhållandevis jämn nivå, där förändringarna är för små för att statistiskt säkerställa.

Uppfattade du den värdering som gjordes av din mark som opartisk, dvs inte oskäligt vinklad till förmån för någon av parterna

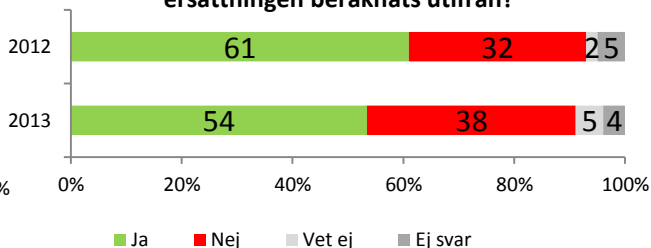

67 % ansåg 2012 att bedömningen var opartisk och 78 % av markägarna som berörts av beslut om biotopskydd under 2013 svarade detsamma. Andelen personer som uppger att bedömningen var objektiv eller opartisk skiljer sig inte signifikant bland dem som inrättade biotopskyddsområde under 2012 och 2013. Det går däremot att se skillnader sedan uppföljningarna 2009 (58 %), 2010 (65 %) jämfört med markägare som avslutat processen under 2013. Andelen markägare som upplever att beräkningen varit opartisk har ökat.

Hade du/ni möjlighet att ställa frågor om hur ersättningen beräknats?

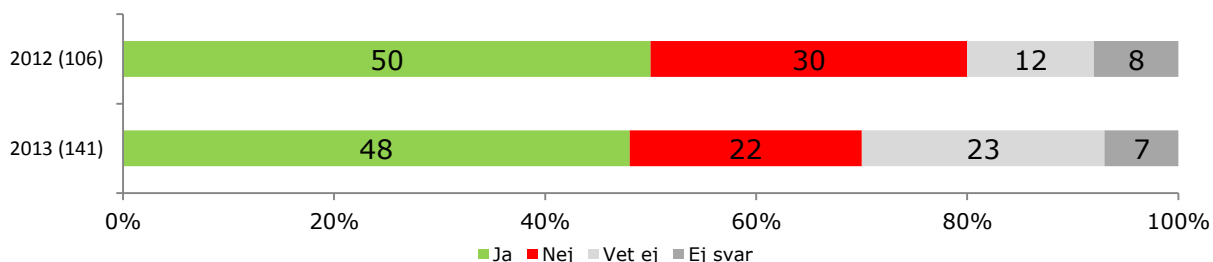
Framförde du/ni vid något tillfälle synpunkter på de fakta om din mark som den ekonomiska ersättningen beräknats utifrån?

83 % uppger att de hade möjlighet att ställa frågor om hur ersättningen beräknats bland både markägare där processen för inrättande av biotopskyddsområde avslutats under 2012 och 2013. Ungefär lika stor andel markägare under 2012 (61 %) och 2013 (54 %) valde att framföra synpunkter vid något tillfälle. Omkring hälften (48 % 2012 och 50 % 2013) upplevde att de i tillräckligt stor omfattning fick gehör för sina synpunkter. Inga betydande skillnader finns mellan 2012 och 2013 års resultat.

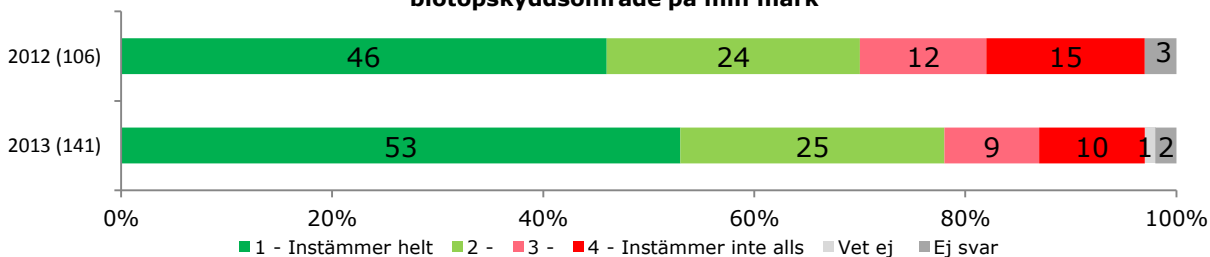
Jämfört med uppföljningen 2011 skiljer sig inte resultatet från 2012 eller 2013, vare sig när det gäller möjligheten att ställa frågor, andelen som valde att lämna synpunkter eller andelen som upplever att de fick tillräckligt gehör för sina synpunkter.

Fick du/ni gehör i tillräcklig omfattning för eventuella framförda synpunkter?

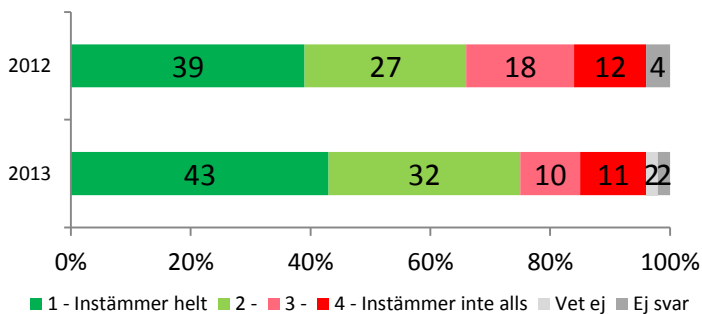
Fråga 9. När det gäller processen kring inrättandet av biotopskyddsområdet som helhet, hur ställer du dig till följande påståenden?

Jag är överlag nöjd med hur Skogsstyrelsen agerat vid bildandet av biotopskyddsområde på min mark

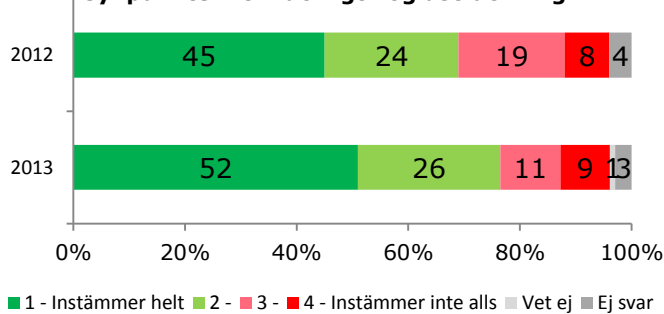

Omkring hälften av markägarna svarar att de överlag är helt nöjda med hur Skogsstyrelsen agerat vid bildandet av biotopskyddsområde på deras mark och ungefär tre av fyra markägare (70 % 2012 och 78 %) instämmer *helt eller delvis* (1-2) i påståendet. Varken andelen *helt nöjda* eller andelen *helt eller delvis nöjda* skiljer sig nämnvärt jämfört med uppföljningen som gjordes 2011, då 49 % var *helt nöjda* och 78% *helt eller delvis nöjda*. Bland markägare som anmält intresse via Kometsprogrammet är andelen nöjda betydligt större jämfört med skogsägare där initiativet tagits på annat sätt. Det gäller både sett till andelen *mycket nöjda* (Kometsprogrammet: 74 / övriga: 45 %) och andelen *mycket + ganska nöjda* (Kometsprogrammet: 89 % / övriga: 68 %).

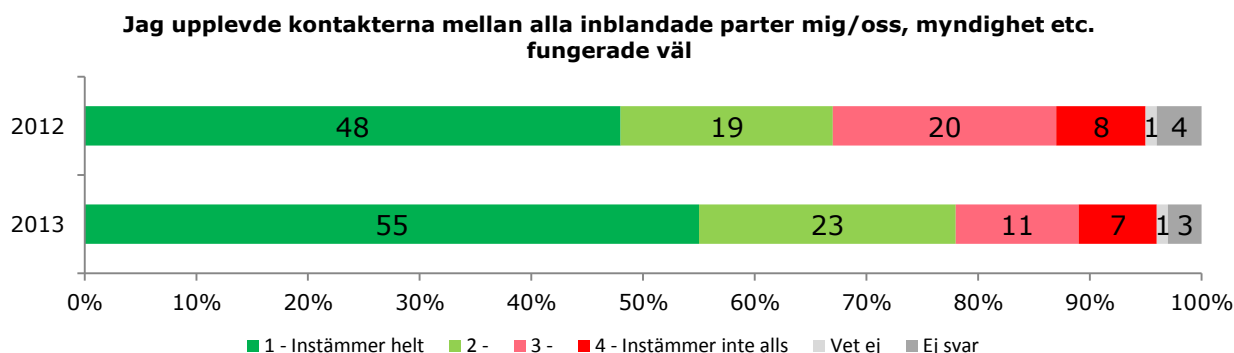
Jag/vi kände mig/oss delaktiga i processen

Jag kände att jag/vi fick möjlighet att lämna synpunkter i tillräckligt hög utsträckning

Något färre än hälften (39 % 2012 och 43 % 2013) *instämmer helt* med att de kände sig delaktiga i processen och omkring hälften (45 % 2012 och 52 % 2013) *instämmer helt* med att fick lämna synpunkter i önskad utsträckning. Ungefär lika stor andel svarade i de tidigare uppföljningarna att de instämde helt i att de kände sig delaktiga i processen och att de hade möjlighet att lämna synpunkter i tillräckligt hög utsträckning som vid mätningarna 2012 och 2013. En större andel markägare som själva tagit initiativet till att få ett biotopskyddsområde inrättat på sin mark via Kometprogrammet uppger att de kände sig delaktiga under processen jämfört med andra markägare. Bland de markägare som tagit initiativet via Kometprogrammet upplever man även i högre grad att man fått möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning.

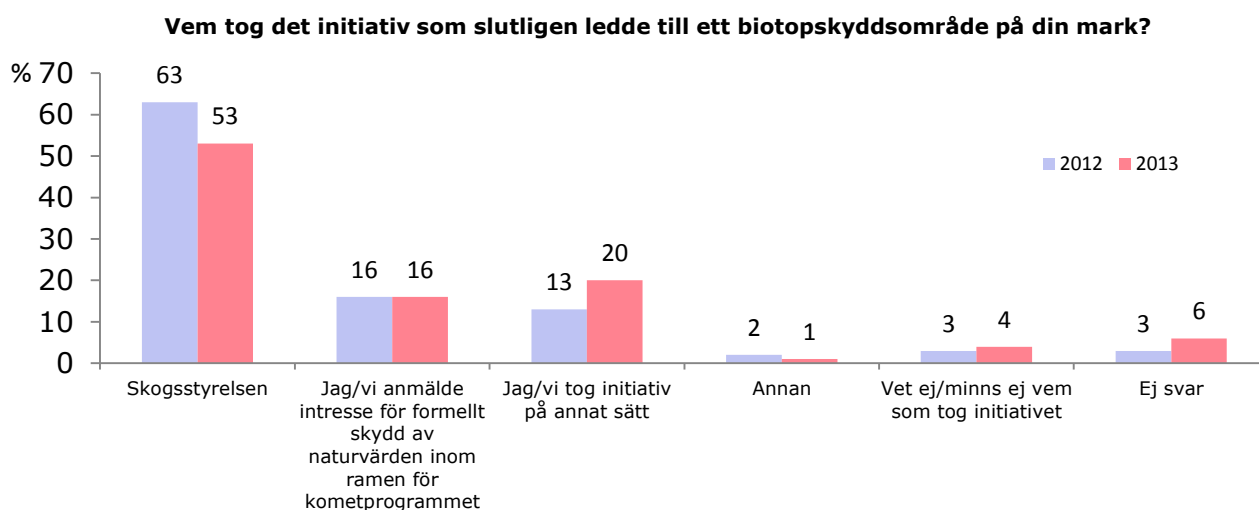

Vidare upplever omkring hälften (48 % 2012 och 55 % 2013) av markägarna att kontakten mellan alla inblandade parter fungerade väl. Bland markägare som avslutat processen för inrättande av biotopskyddsområde under 2012 svarar två av tre (67 %) att de *instämmer helt eller delvis* med att kontakten fungerat väl mellan alla parter. Tre av fyra markägare (78 %) som avslutat processen under 2013 svarar detsamma, vilket är en nämnvärt större andel jämfört med 2012.

Sett till andelen "*instämmer helt*" finns inga signifikanta skillnader vid jämförelse mellan mätningarna 2012 och 2013. Däremot är andelen som *instämmer helt* i att kontakterna fungerat väl bland de markägare som anmält intresse för att inrätta biotopskyddsområde via Kometprogrammet (72 %) jämfört med markägare där initiativet tagits på annat sätt (48 %).

Fråga 10.

I mer än hälften av fallen har Skogsstyrelsen tagit det initiativ som slutligen ledde till inrättande av biotopskyddsområde. Inga signifikanta skillnader finns mellan 2012 och 2013. Dock uppger fler

markägare som avslutat processen för inrättande av biotopskyddsområde under 2012 och 2013 att de har anmält intresse för formellt skydd av naturvärden inom ramen för Kometprogrammet jämfört med 2010 då endast 1 % hade tagit initiativ genom Kometprogrammet. Förändringen sedan 2011, då 10 % anmält formellt skydd inom ramen för Kometprogrammet, går dock inte satt säkerställa statistiskt.

4. Naturvårdsavtal Skogsstyrelsen

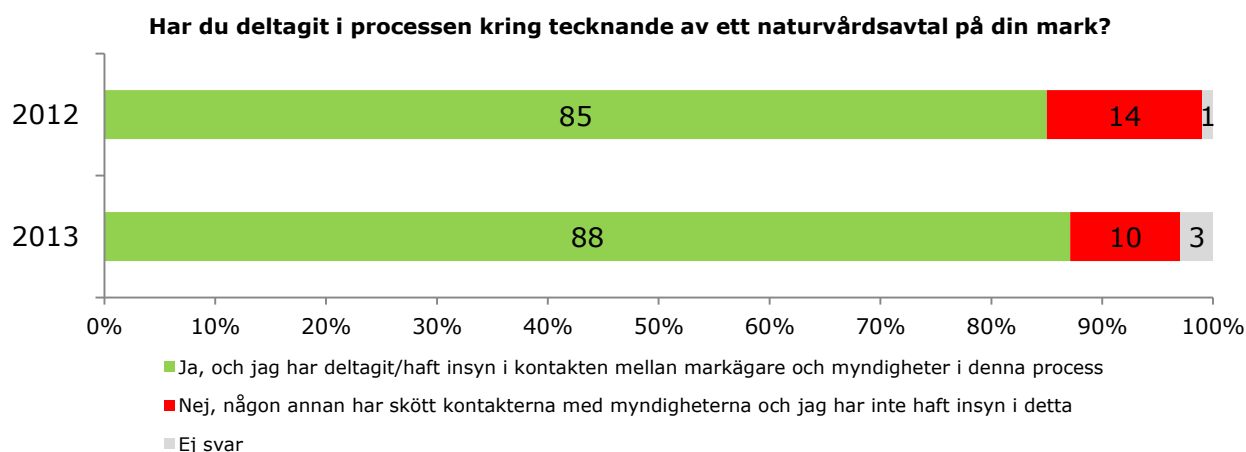
4.1 Naturvårdsavtal Skogsstyrelsen

År 2012 tecknade Skogsstyrelsen 163 naturvårdsavtal med privata markägare. Av dem har 94 markägare besvarat enkäten vilket ger en svarsfrekvens på omkring 58 %. År 2013 tecknades 201 naturvårdsavtal, varav 115 markägare valde att besvara enkäten vilket ger en svarsfrekvens på cirka 57 %. Svarsfrekvens för 2012 och 2013 sammanslaget är cirka 57 %.

Bortfallsredovisning									
Avliden	Fel adress	Utanför målgruppen	Vill ej medverka	Ej godkänd	Bortfall utan orsak	Försent inkommen enkät	Dublett	Ej Besvarad enkät	Besvarad enkät
2	1	-	1	-	2	13	1	135	209

Nedan redovisas resultat för undersökningen riktad till markägare som har avslutat processen för tecknande av naturvårdsavtal på sina ägor under 2012 eller 2013. Resultatet presenteras fråga för fråga. Signifikanta skillnader mellan 2012 och 2013 noteras i text i anslutning till diagrammet. I texten görs även vissa jämförelser med uppföljningar från tidigare år än 2012.

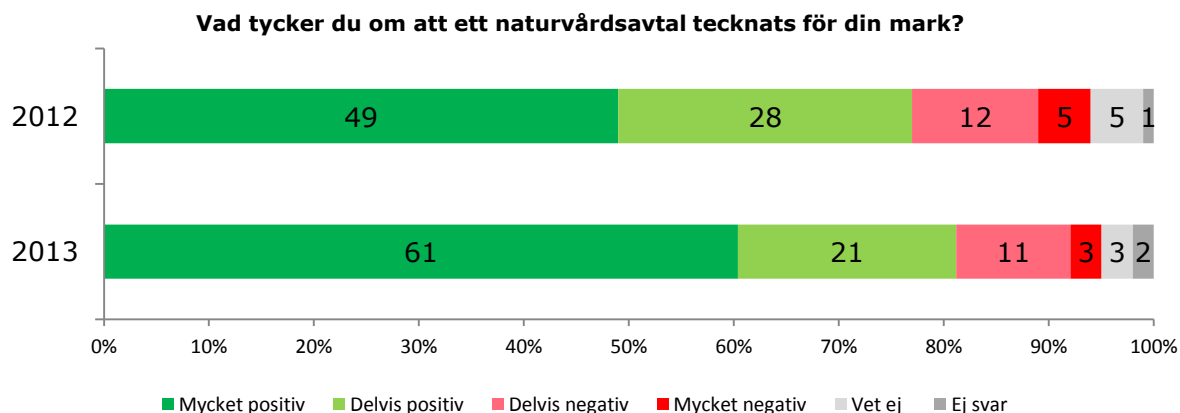
Fråga 1.

Närmare nio av tio av markägarna (85 % 2012 och 88 % 2013) har deltagit i processen kring tecknande av naturvårdsavtal för deras mark. Andelen personer som har varit delaktiga i processen har varit förhållandevis jämn under samtliga mätningar sedan 2009, utan signifikanta skillnader.

Fråga 2.

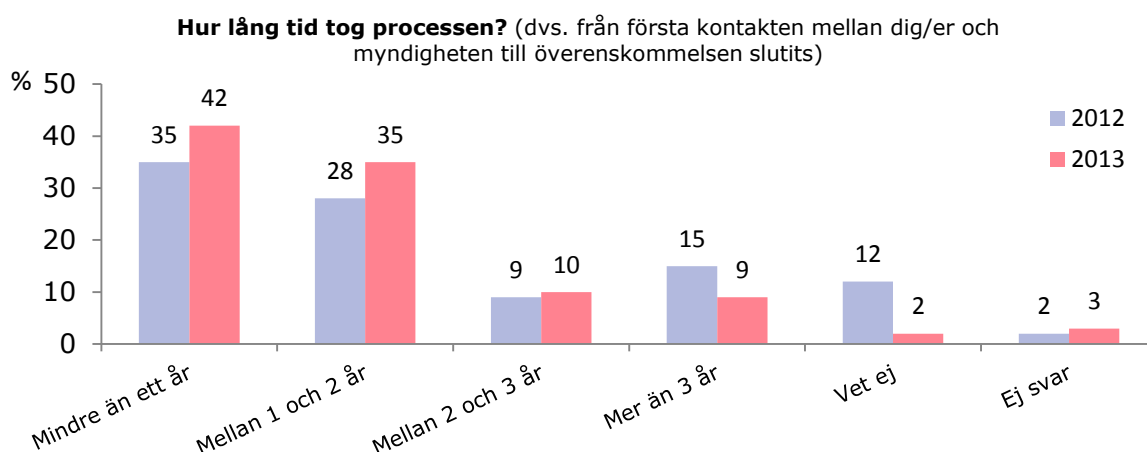

Drygt åtta av tio markägare (77 % 2012 och 82% 2013) är *delvis eller mycket positiva* till att ett naturvårdsavtal har tecknats för deras mark. Varken andelen *mycket positiva* eller andelen *delvis + mycket positiva* skiljer sig signifikant mellan markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012 och 2013.

Andelen markägare som är *mycket positiva* till att ett naturvårdsavtal har tecknats för deras mark är betydligt större bland de markägare som anmält intresse via Kometprogrammet. Även andelen *delvis + mycket positiva* skiljer sig mellan markägare som anmält intresse via Kometprogrammet (88 %) och markägare där initiativet tagits på annat sätt (78 %).

Andelen positiva (*mycket + delvis positiva*) har minskat jämfört med uppföljningen 2011 då 90 % av markägarna var positiva till tecknandet av naturvårdsavtal på deras mark.

Fråga 3.

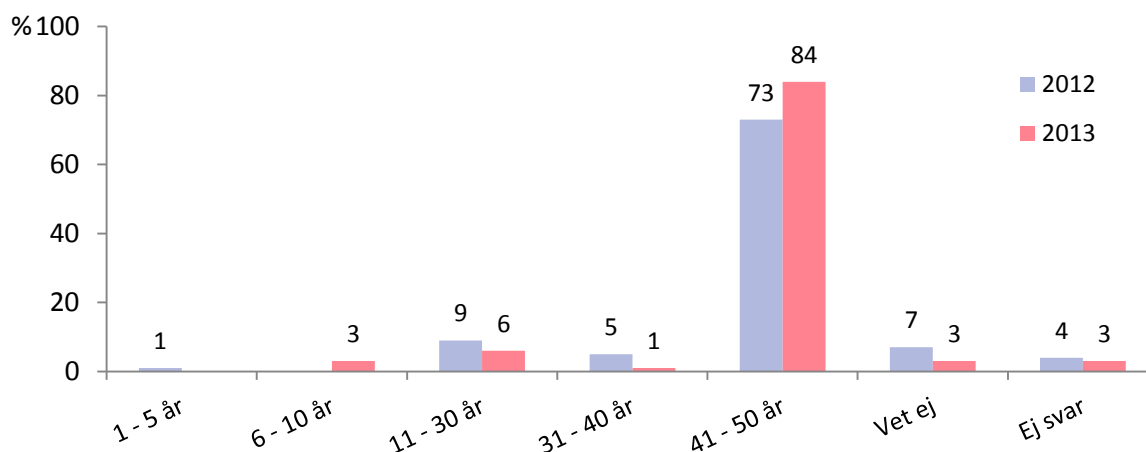

För majoriteten av markägarna (63 % 2012 och 77 % 2013) tog processen mindre än två år från det att första kontakten togs till dess att ett naturvårdsavtal tecknats. Andelen ärenden där processen tagit mindre än 2 år är större bland markägare som tecknat avtal under 2013 jämfört med 2012. Samtidigt är

andelen markägare som besvarat frågan med "vet ej" större bland markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012 vilket tyder på en större svårighet att bedöma processtiden. Det kan bland annat bero på att processen genomfördes för en längre tid sedan.

Fråga 4.

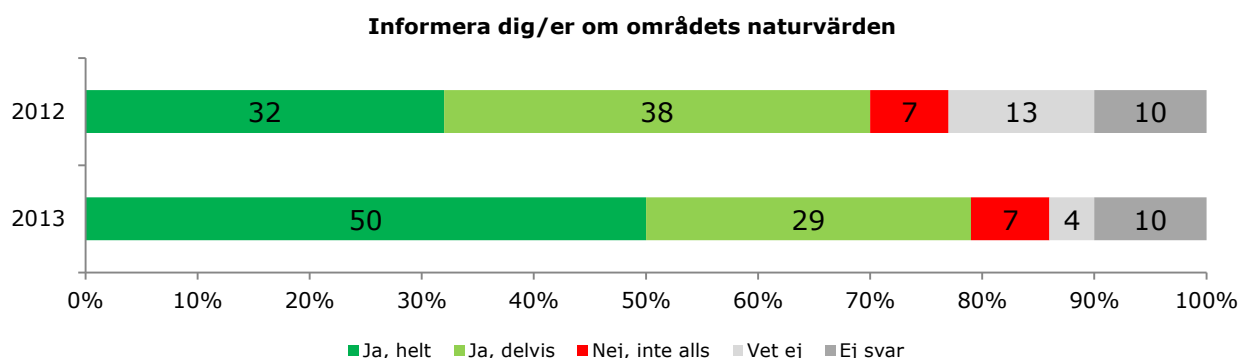
Hur lång är avtalstiden? (dvs. den tid för vilken naturvårdsavtalet tecknats enligt det avtal du ingått)

För de allra flesta (73 % 2012 och 84 % 2013) gäller avtalet en tidsperiod om 41-50 år. Inga signifikanta skillnader går att finna mellan markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012 och de som tecknat naturvårdsavtal under 2013.

Jämfört med 2010 (94 %) och 2011 (91%) är andelen markägare som tecknat naturvårdsavtal för 41-50 år mindre än bland dem som tecknat avtal under 2012.

Fråga 5. Under processens gång; anser du att Skogsstyrelsen på ett tydligt sätt lyckades...?

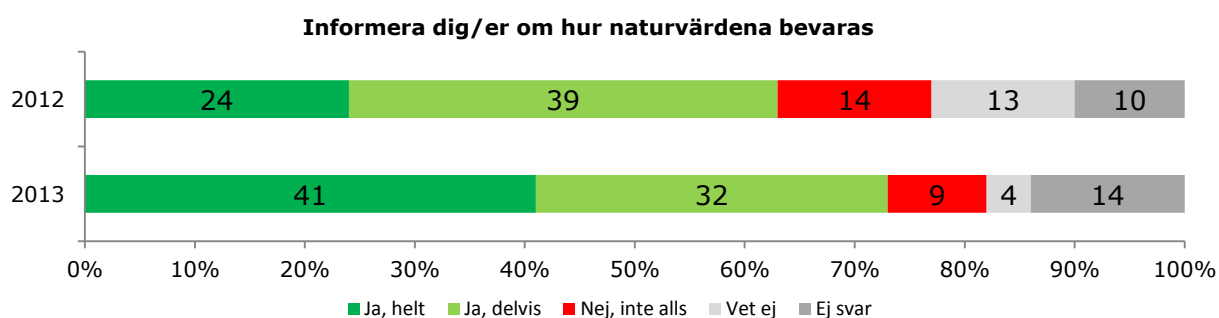

Bland markägare som avslutade processen för tecknande av naturvårdsavtal under 2012 svarade 70 % att de tycker att Skogsstyrelsen *helt eller delvis* har lyckats informera på ett tydligt sätt om områdets naturvärden. Bland markägare som tecknade naturvårdsavtal under 2013 svarade 79 % detsamma.

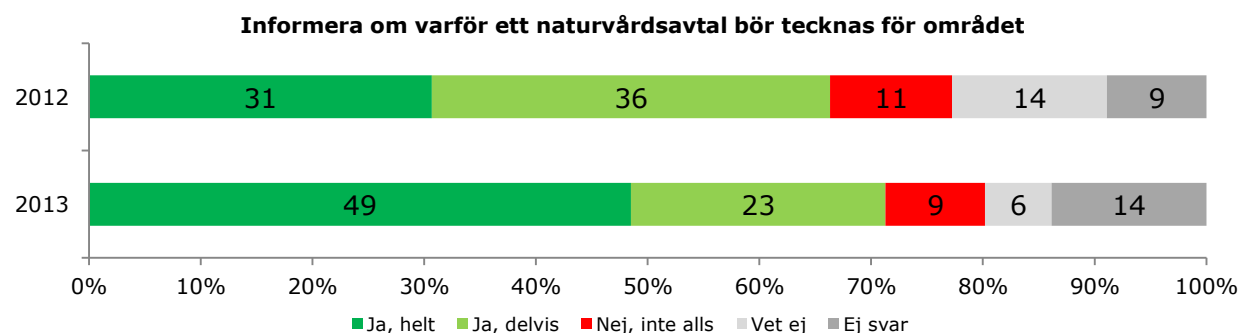
Sett till dem som tycker Skogsstyrelsen *helt* har informerat tydligt om områdets naturvärden är andelen betydligt större bland markägare som tecknade avtal under 2013 då 50 % angav detta svar, medan endast 32 % svarade detsamma i uppföljningen från 2012.

Jämfört med tidigare uppföljningar har andelen markägare som *helt* instämmer i att de har fått information om områdets naturvärden legat på en nämnvärt lägre nivå sedan 2011 och framåt jämfört med de två första uppföljningarna under 2009 och 2010. 2012 utmärker sig särskilt med en mycket lägre andel som svarar att Skogsstyrelsen *helt* på ett tydligt sätt har lyckats informera om områdets naturvärden.

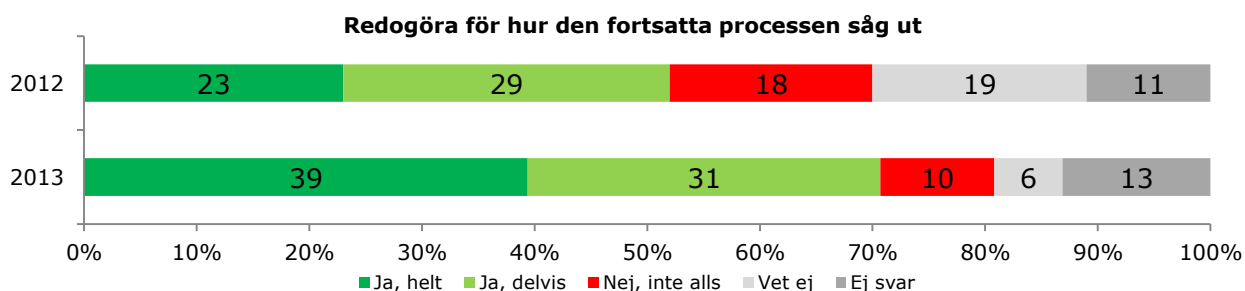
Resultatet tyder på en tydlig ökning av andelen som tycker sig ha fått tydlig information om områdets naturvärden mellan 2012 och 2013, däremot ligger nivåerna under 2013 lägre än vad som var fallet 2009 (67 %) och 2010 (70 %).

Bland markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012 svarar 24 % att Skogsstyrelsen *helt* har lyckats informera på ett tydligt sätt angående hur man bevarar naturvärdena. Återigen skiljer sig resultatet betydligt från markägare som avslutade processen för tecknande av naturvårdsavtal under 2013 då 41 % ansåg att Skogsstyrelsen givit tydlig information om hur naturvärdena ska bevaras. Likt ovanstående fråga svarar fler markägare i uppföljningarna under 2009 och 2010 att de helt håller med om att Skogsstyrelsen tydligt har informerat om hur naturvärdena bevaras.

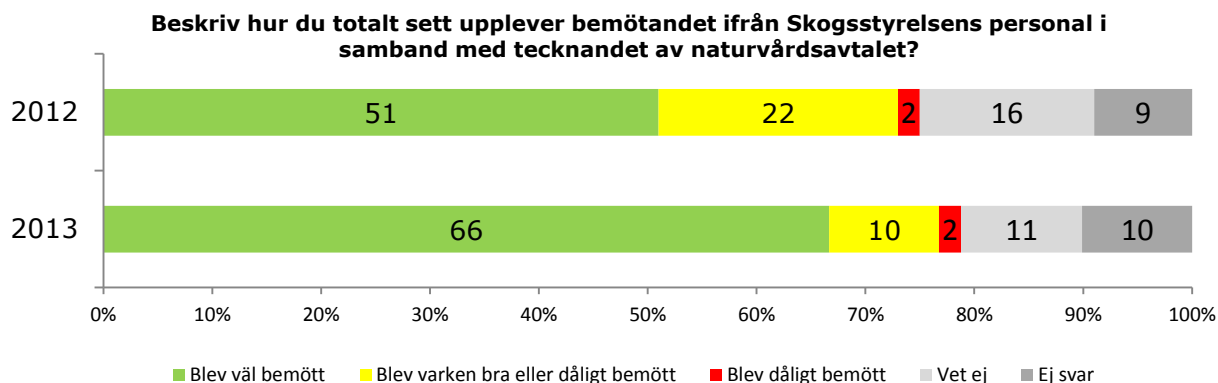
Bland markägare som tecknade naturvårdsavtal under 2012 svarar en mindre andel (31 %) att Skogsstyrelsen varit helt tydlig när det gäller att informera om varför ett naturvårdsavtal bör tecknas för området jämfört med markägare som tecknat naturvårdsavtal för sin mark under 2013 (49 %). Återigen tyder resultatet på att de markägare som tecknat avtal under 2012 är mindre nöjda med den information de fått från Skogsstyrelsen jämfört med markägare som tecknade avtal under 2013. Andelen som tycker sig ha fått fullständig information är lägre även bland markägare som tecknat avtal under 2012 jämfört med resultatet i samtliga uppföljningar från 2009 till 2011.

Under 2012 svarade 23 % att Skogsstyrelsen på ett *helt* tydligt sätt har informerat om hur den fortsätta processen skulle se ut. Motsvarande siffra bland markägare som tecknade naturvårdsavtal under 2013 är 39 %, vilket är en signifikant större andel jämfört med de markägare där processen avslutats under 2012.

Resultatet tyder på att Skogsstyrelsens information inom samtliga områden har uppfattats som mer tydlig bland markägare som tecknat naturvårdsavtal för deras ägor under 2013 jämfört med de markägare som tecknat avtal under 2012. En större andel markägare har bedömt informationen från Skogsstyrelsen som *helt* tydlig under 2009 och 2010 jämfört med de senare uppföljningarna.

Fråga 6.

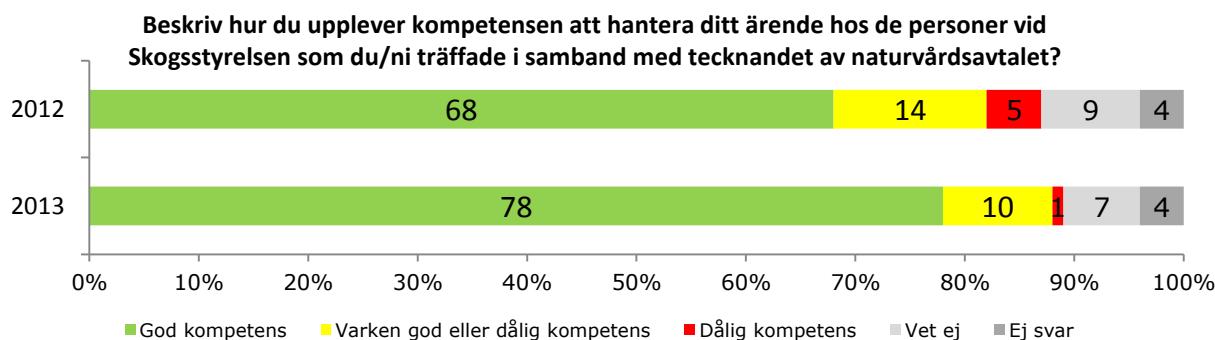
En majoritet av markägarna uppger att de har blivit *väl bemötta* av Skogsstyrelsens personal i samband med tecknandet av naturvårdsavtalet. Andelen markägare som upplever de har blivit *väl bemötta* är större i mätningen 2013 (66 %) än vid mätningen 2012 (51 %).

Under 2012 var andelen som anser att de blivit *varken bra eller dåligt bemötta* större (22 % jämfört med 10 % 2013).

Drygt en fjärdedel (73 %) av markägarna som anmält intresse via Kometprogrammet upplever att de blev *väl bemötta* av Skogsstyrelsens personal under processen. Motsvarande andel bland markägare där initiativet att teckna ett naturvårdsavtal tagits på annat sätt är 58 %. Denna skillnad går inte att fastställa statistiskt.

Om man exkluderar dem som inte har besvarat frågan eller besvarar med "vet ej" uppger 68 % 2012 att de blivit *väl bemötta* och 84 % 2013. Under mätningen 2011 var motsvarande siffra 85 % och 2009 och 2010 upplevde över 90 % att de blivit *väl bemötta* av Skogsstyrelsens personal. Under 2012 var således andelen "*väl bemött*" nämnvärt lägre än vid uppföljningarna under övriga år, både före och efter 2012.

Fråga 7.

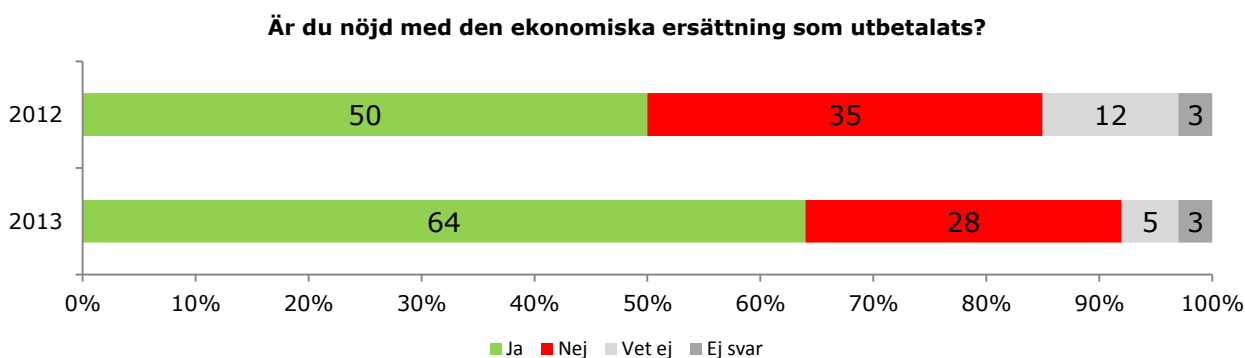

Två av tre 2012 (68 %) och drygt tre av fyra (78 %) markägare som tecknat avtal under 2013 anser att kompetensen hos Skogsstyrelsens personal var god i samband med hanteringen av deras ärende. Skillnaden mellan 2012 och 2013 är inte signifikant.

Närmare 9 av 10 markägare (88 %) som anmält intresse via Kometprogrammet tycker att kompetensen hos Skogsstyrelsens personal var god i ärendet. Markägarna som anmält intresse via Kometprogrammet skiljer sig inte signifikant från markägare där initiativet att teckna naturvårdsavtal har tagits på annat sätt (73 %).

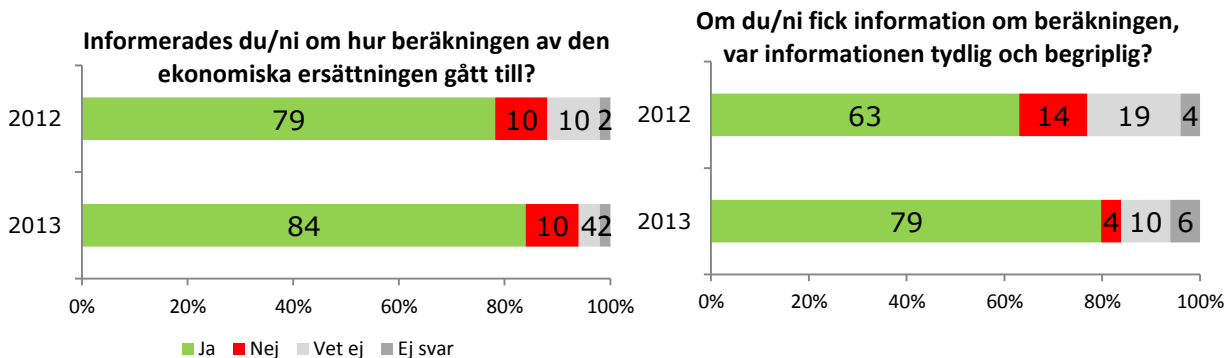
Då svarsalternativen "vet ej" och "ej svar" har exkluderats upplever 78 % av markägarna som tecknat naturvårdsavtal under 2012 och 88 % som tecknat avtal under 2013 att Skogsstyrelsens personal hade god kompetens. Skillnaden är inte heller i detta avseende signifikant mellan 2012 och 2013. Resultatet skiljer sig heller inte jämfört med 2011 då 77 % svarade att de upplevde kompetensen som god hos den personal på Skogsstyrelsen som de träffat i samband med tecknandet av naturvårdsavtal.

Fråga 8. När det gäller den ekonomiska bedömningen och den ekonomiska ersättningen...

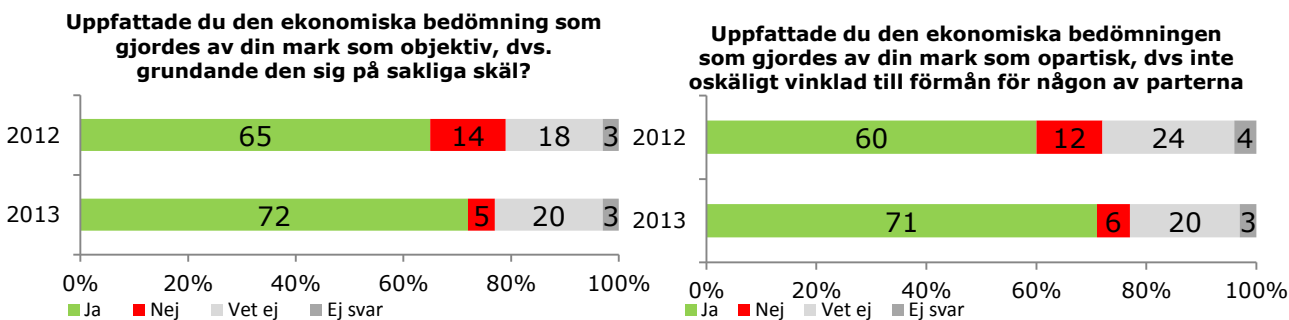
Andelen markägare som var nöjda med den ekonomiska ersättningen under 2012 uppgår till 50 % och 64 % i mätningen 2013. Det går inte fastställa någon statistisk skillnad mellan 2012 och 2013.

Andelen markägare som är nöjda med den ekonomiska ersättning de fått har ökat jämfört med andelen som var nöjda under 2009. Från 2010 och framåt ligger dock andelen nöjda på ungefär samma nivå mellan mätningarna utan betydande skillnader mellan åren.

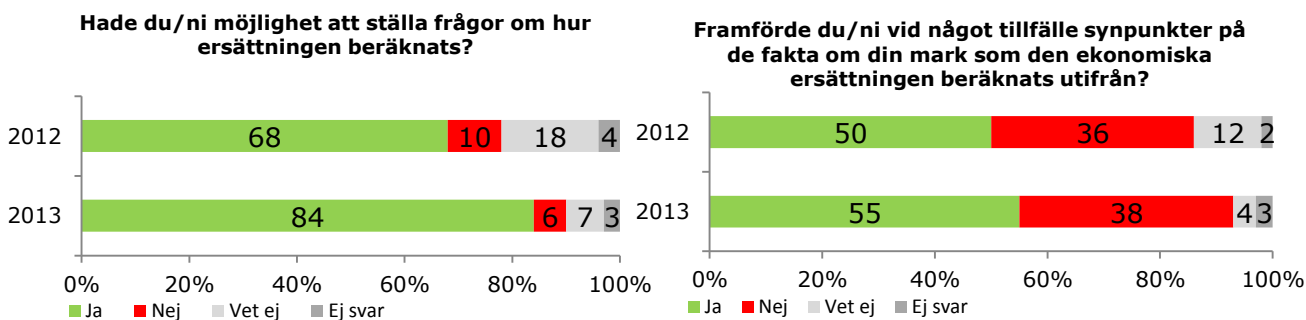
Omkring åtta av tio (79 % 2012 och 84 % 2013) svarar att de blev informerade om hur beräkningen av den ekonomiska ersättningen gått till. Det går inte att fastställa någon statistisk skillnad mellan markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012 och de som tecknat avtal under 2013. Däremot är andelen som svarar att de blev informerade om hur beräkningen gått till större bland markägare som avslutade processen under 2013 (84 %) jämfört med dem som tecknade naturvårdsavtal under 2011 (76 %).

Andelen markägare som anser att informationen de fick var tydlig och begriplig är större bland markägare som tecknade avtal under 2013 (79 %) jämfört med dem som avslutade processen under 2012 (63 %) och 2011 (68 %). Vidare svarar en större andel 2012 att informationen *inte* var tydlig och begriplig (14 % 2012 jämfört med 4 % 2013).

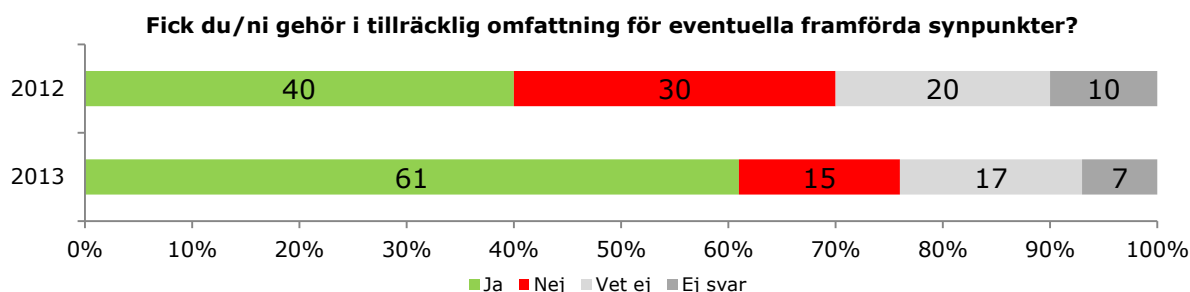
Drygt två av tre markägare (65 % 2012 och 72 % 2013) tycker att den ekonomiska bedömningen som gjordes var objektiv. Inga nämnvärda skillnader finns mellan 2009 (63 %), 2010 (76 %) och 2011 (70 %).

60 % av markägarna som tecknade naturvårdsavtal under 2012 och 71 % av markägarna som tecknade avtal under 2013 upplevde att bedömningen var opartisk. Inga signifikanta skillnader mellan markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012 och de som tecknat avtal under 2013 går att fastställa. Det går inte heller att fastställa några skillnader mellan 2009 (67 %), 2010 (66 %) och 2011 (67 %).

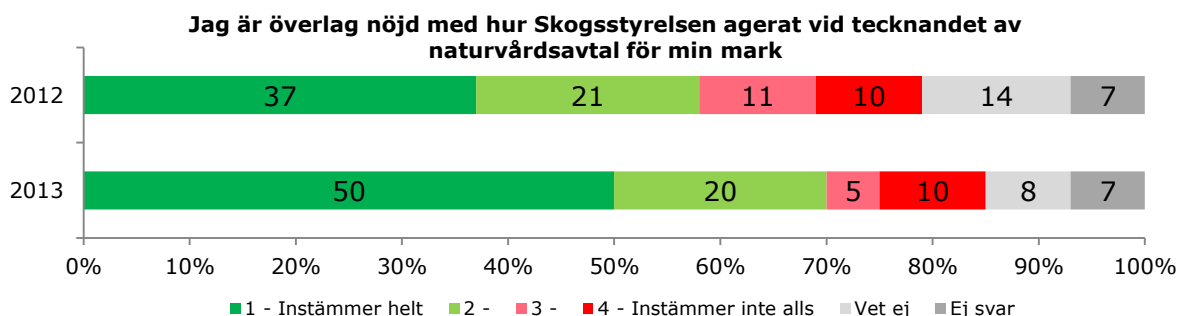
Andelen markägare som upplever att de hade möjlighet att ställa frågor om hur ersättningen beräknats är betydligt större bland dem som tecknade naturvårdsavtal under 2013 (84 %) jämfört med dem som avslutade processen under 2012 (68 %).

Ungefär hälften av markägarna svarar under de båda åren (50 % 2012 och 55 % 2013) att de vid något tillfälle framfört synpunkter på de fakta som den ekonomiska ersättningen beräknats på.

En större andel markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2013 (61 %) upplever att de fick gehör i tillräcklig omfattning på sina framförda synpunkter jämfört med markägare som avslutat processen under 2012 (40 %). Jämfört med tidigare uppföljningar skiljer sig inte resultatet bland markägare som tecknat avtal under 2013 nämnvärt från 2009 (62 %), 2010 (53%), 2011 (55 %). Andelen markägare som upplevde att de fick tillräckligt gehör är dock nämnvärt lägre bland markägare som tecknade naturvårdsavtal under 2012.

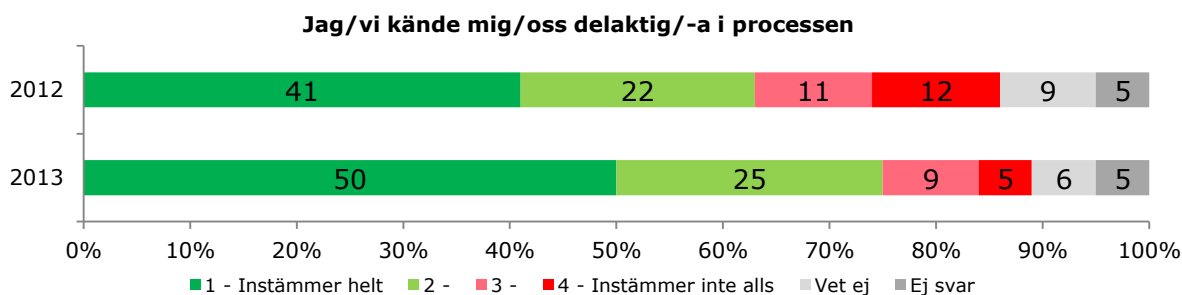
Fråga 9. När det gäller processen kring tecknandet av naturvårdsavtalet som helhet, hur ställer du dig till följande påståenden?

Markägarna som tecknat naturvårdsavtal för sin mark ombads ta ställning till om de känner sig nöjda med hur Skogsstyrelsen agerat vid tecknandet av naturvårdsavtal för deras mark. En majoritet (58 % 2012 och 70 % 2013) av markägarna svarar att de är *mycket eller ganska nöjda* med hur Skogsstyrelsen agerat.

Andelen markägare som tecknade naturvårdsavtal under 2012 som *instämmer helt* i påståendet är betydligt mindre jämfört med både tidigare uppföljningar och jämfört med markägare som tecknade naturvårdsavtal under 2013.

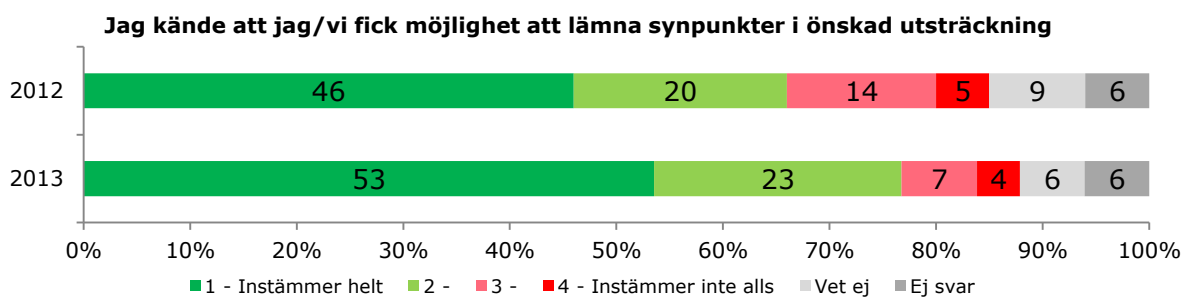
Bland markägare som själva tagit initiativ till att teckna ett naturvårdsavtal via Kometprogrammet (63 %) är andelen *mycket nöjda* nämnvärt större jämfört med markägare där initiativet tagits på annat sätt (41 %), t ex av myndigheten.

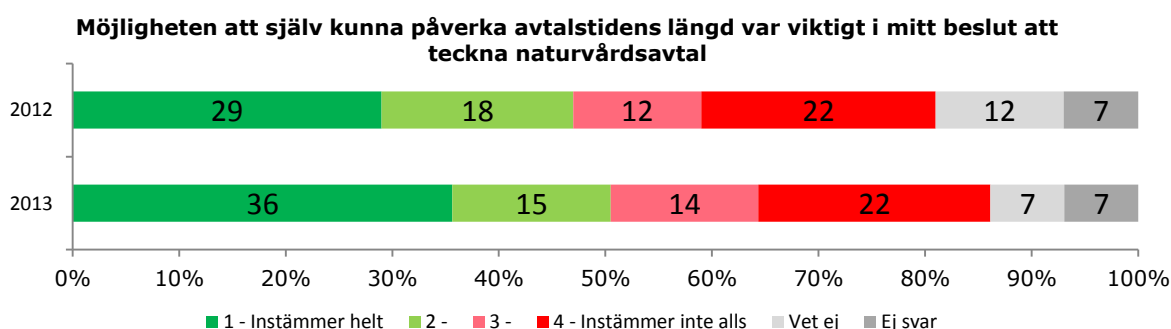
63 % av markägarna som tecknade naturvårdsavtal under 2012 *instämmer helt eller delvis* i att de kände sig delaktiga i processen. Motsvarande siffra för markägare som avslutade processen under 2013 är 75 %.

Jämfört med 2011 skiljer sig varken andelen som *instämmer helt* (52 %) eller andelen som *instämmer helt eller delvis* (80 %) jämfört med markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2013. Däremot, sett till andelen *instämmer helt eller delvis*, kände sig en mindre andel markägare delaktiga bland dem som tecknat naturvårdsavtal under 2012 jämfört med markägare som avslutade processen under 2011 eller 2013.

Markägare som tecknat avtal via Kometprogrammet (88 %) svarar i något högre utsträckning än markägare där initiativet tagits på annat sätt (68 %) att de kände sig delaktiga i processen (*instämmer helt + delvis*).

Ungefär hälften (46 % 2012 och 53 % 2013) av markägarna *instämmer helt* med att de fick möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning under processen, vilket inte är någon betydande skillnad mellan de två åren. I uppföljningen från 2011 svarade 52 % att de helt instämde med att de fick möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning, vilket inte heller är någon nämnvärd skillnad.

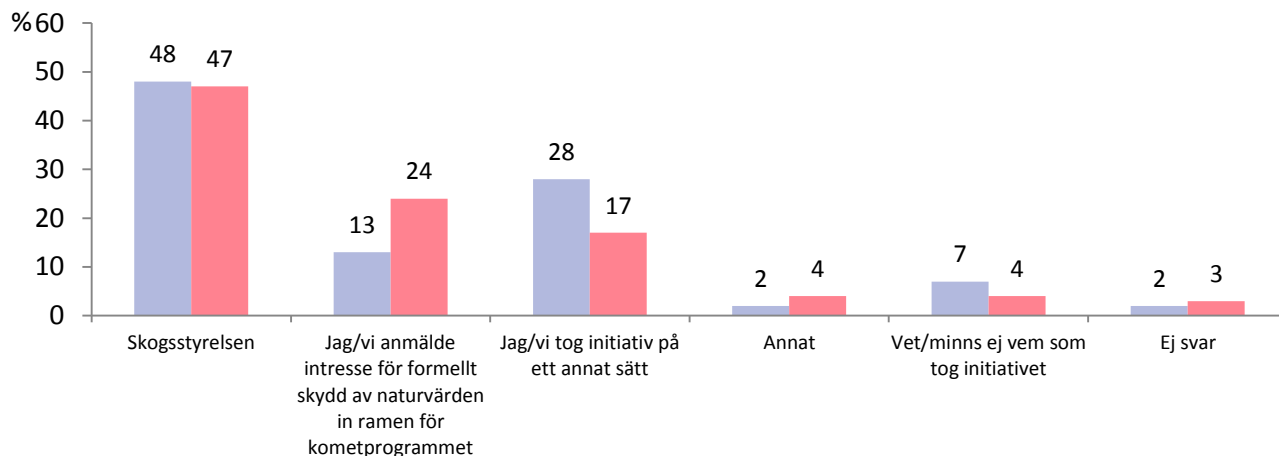
Cirka en tredjedel (29 % 2012 och 36 % 2013) av markägarna uppger att möjligheten att själva kunna påverka avtalstidens längd var viktigt i deras beslut att teckna ett naturvårdsavtal. Återigen är skillnaderna inte signifikanta mellan markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012 och de som avslutat processen under 2013.

2011 svarade 39 % av markägarna att de helt instämde med att möjligheten att själv kunna påverka avtalstiden längd var viktigt i deras beslut att teckna naturvårdsavtal. Andelen markägare som *helt instämmer* i påståendet skiljer sig inte signifikant mellan markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2011, 2012 eller 2013

Fråga 10.

Vem tog det initiativ som slutligen ledde till att ett naturvårdsavtal tecknades för din mark?

För närmare hälften av markägarna (47 % 2012 och 48 % 2013) var det Skogsstyrelsen som tog det initiativ som slutligen ledde till att ett naturvårdsavtal tecknades för deras mark. 13 % av markägarna uppgav 2012 och 24 % 2013 att de själva anmälde intresse för formellt skydd av skog inom ramen för Kometprogrammet, dock föreligger ingen signifikant skillnad mellan åren.

Jämfört med 2010 (9 %) och 2011 (10 %) har en större andel av markägarna som tecknat naturvårdsavtal under 2013 själva anmält intresse för formellt skydd av skog via Kometprogrammet.

5. Naturvårdsavtal Länsstyrelsen

5.1 Naturvårdsavtal - Länsstyrelsen

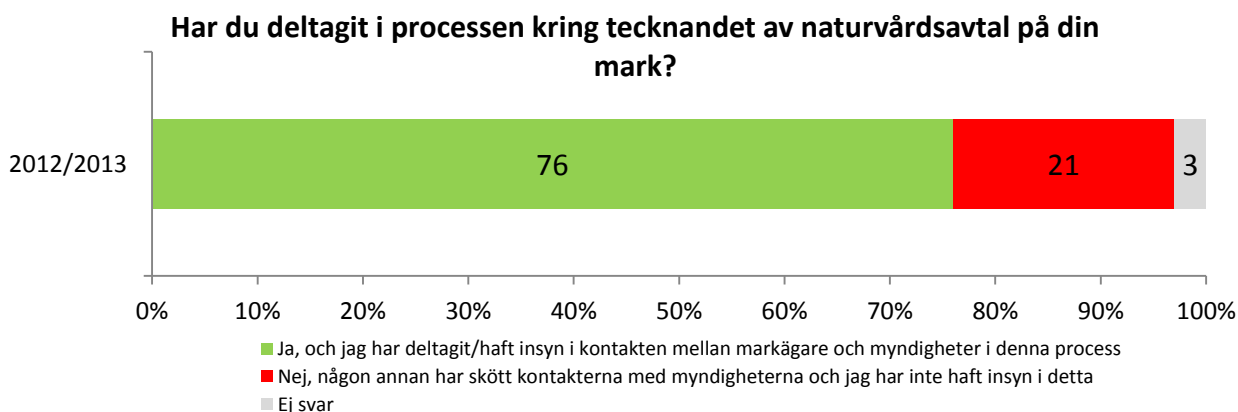
År 2012 tecknade Länsstyrelsen 64 naturvårdsavtal med privata markägare. Av dem har 41 markägare besvarat enkäten vilket ger en svarsfrekvens på omkring 64 %. År 2013 tecknades 44 naturvårdsavtal, varav 26 markägare valde att besvara enkäten vilket ger en svarsfrekvens på cirka 59 %. Svarsfrekvens för 2012 och 2013 sammanslaget är 62 %.

Bortfallsredovisning									
Avliden	Fel adress	Utanför målgruppen	Vill ej medverka	Ej godkänd	Bortfall utan orsak	Försent inkommen enkät	Dublett	Ej Besvarad enkät	Besvarad enkät
-	-	-	-	-	1	4	-	36	67

Nedan redovisas ett sammanslaget resultat av 2012 och 2013 års undersökningar riktade till markägare som har tecknat ett naturvårdsavtal för sin mark med Länsstyrelsen.

Observera att målgruppen under fältinsamlingen fick frågeställningar gällande Länsstyrelsens inrättande av naturreservat och ej naturvårdsavtal. Då målgruppen bedöms ha svarat på frågorna utifrån det avtal som tecknats med Länsstyrelsen, dvs naturvårdsavtal, presenteras resultatet nedan. Jämförelser med andra målgrupper rekommenderas dock ej och resultatet bör tolkas med viss försiktighet. Observera att det i frågeställningarna nedan står "naturvårdsavtal" medan det i enkäterna har stått "naturreservat". Exakt frågeformulering finnes i bilaga I. Notera också att resultaten för 2012/2013 presenteras sammanslaget, p g a att baserna för de enskilda åren bedöms vara för små för att separeras. Då målgruppen är ny i årets uppföljning finns heller inga jämförelser med tidigare mätningar.

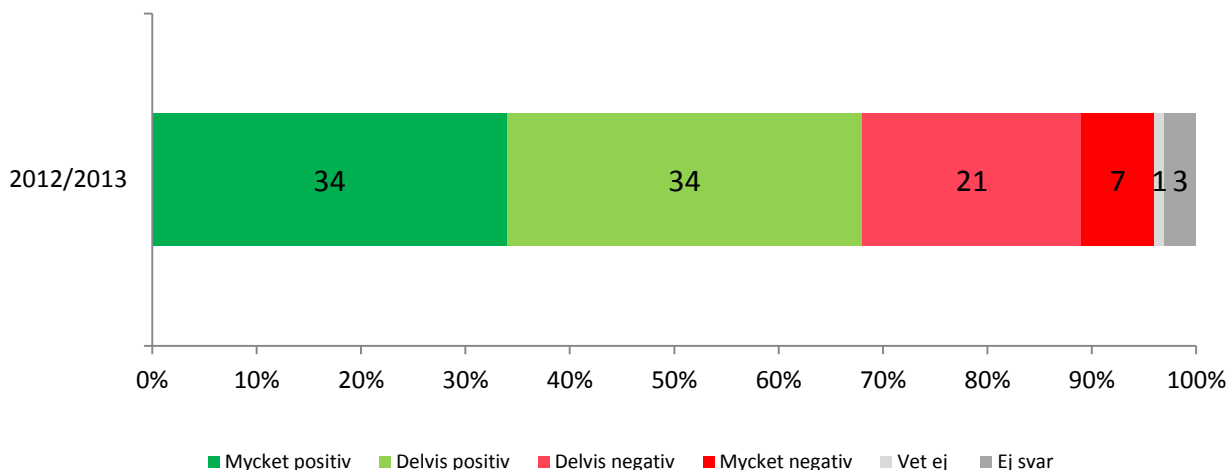
Fråga 1.

Tre av fyra (76%) markägare uppger att de har deltagit i processen kring tecknande av ett naturvårdsavtal på deras mark.

Fråga 2.

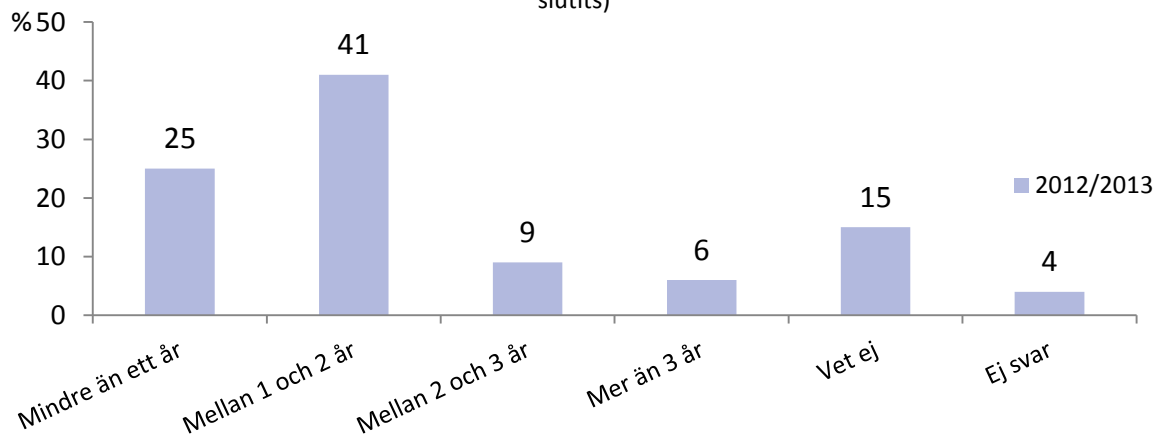
Vad tycker du om att ett naturvårdsavtal har tecknats för din mark?

En av tre markägare (68 %) är *delvis* eller *mycket positiva* till att ett naturvårdsavtal har tecknats för deras mark.

Fråga 3.

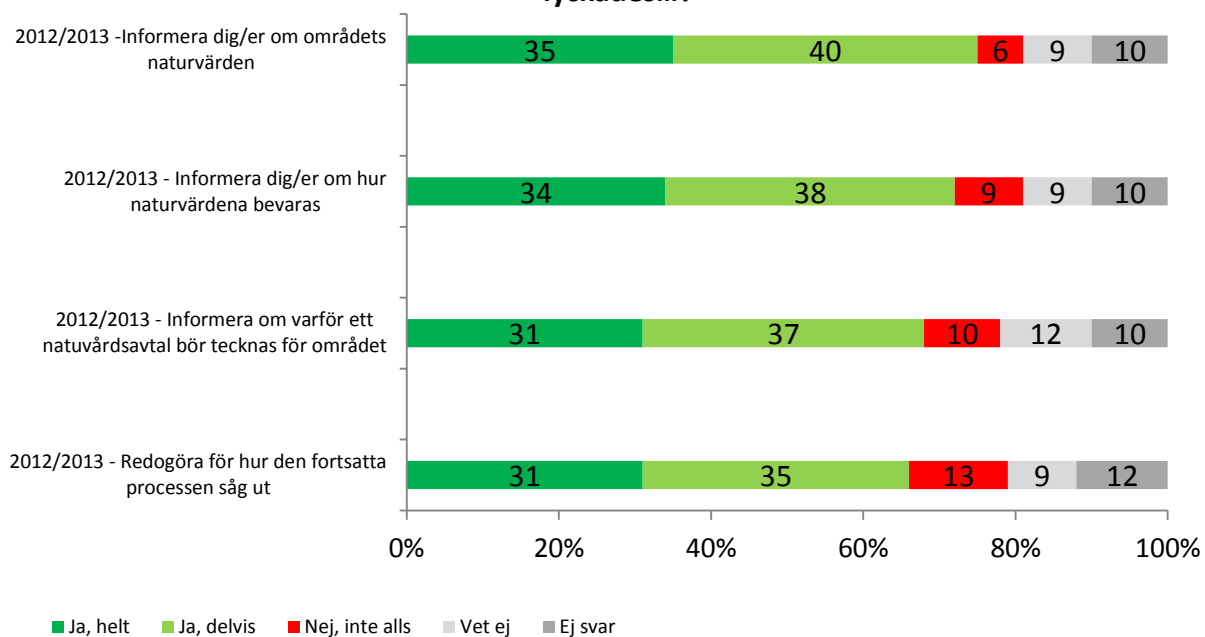
Hur lång tid tog processen? (dvs. från första kontakten till överenskommelsen slutits)

För majoriteten (66 %) av markägarna tog processen två år eller mindre från första kontakten till att överenskommelsen slutits.

Fråga 4.

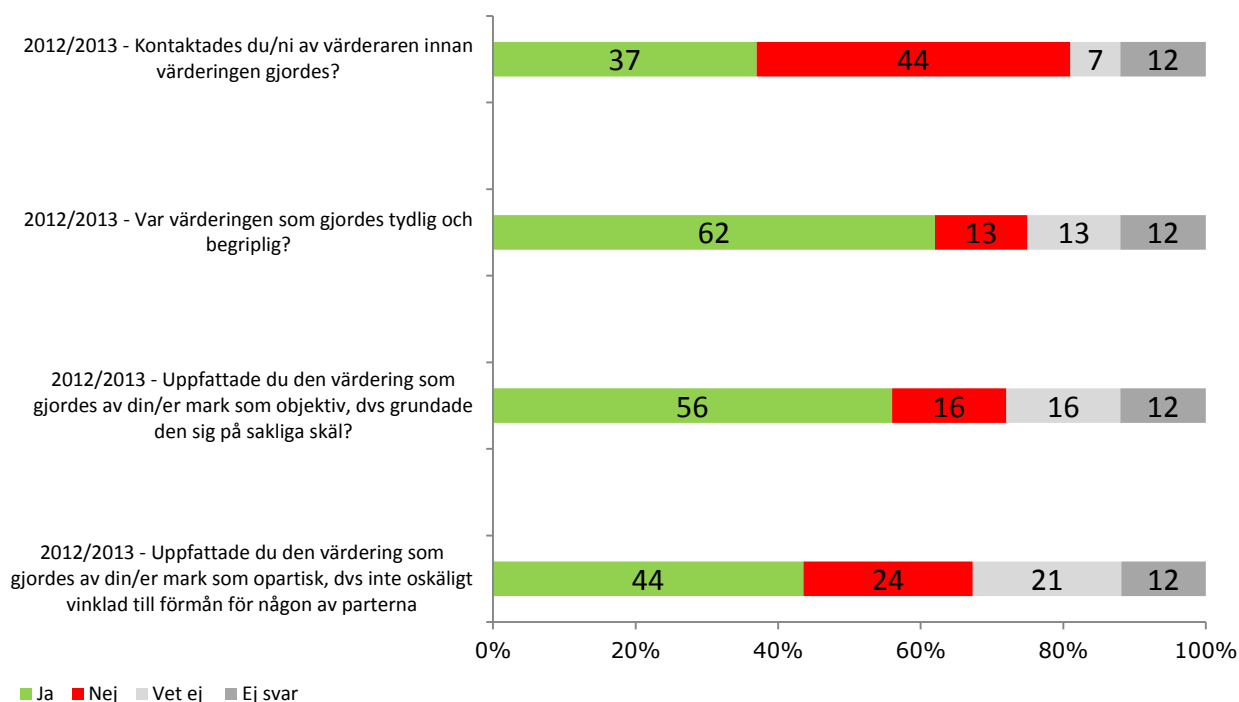
Under processens gång; anser du att Länsstyrelsen på ett tydligt sätt lyckades...?

Tre av fyra (75 %) anser att Länsstyrelsen under processens gång *helt* eller *delvis* lyckats informera om områdets naturvärden. Cirka tre fjärdedelar (72 %) anser att Länsstyrelsen lyckats informera om hur naturvärdena bevaras. Omkring två av tre (68 %) av markägarna upplevde att Länsstyrelsen *helt* eller *delvis* lyckats informera om varför ett natuvårdsavtal borde tecknas för området och ungefär lika många (66 %) anser att Länsstyrelsen *helt* eller *delvis* redogjorde på ett tydligt sätt för hur den fortsatta processen såg ut.

Fråga 5.

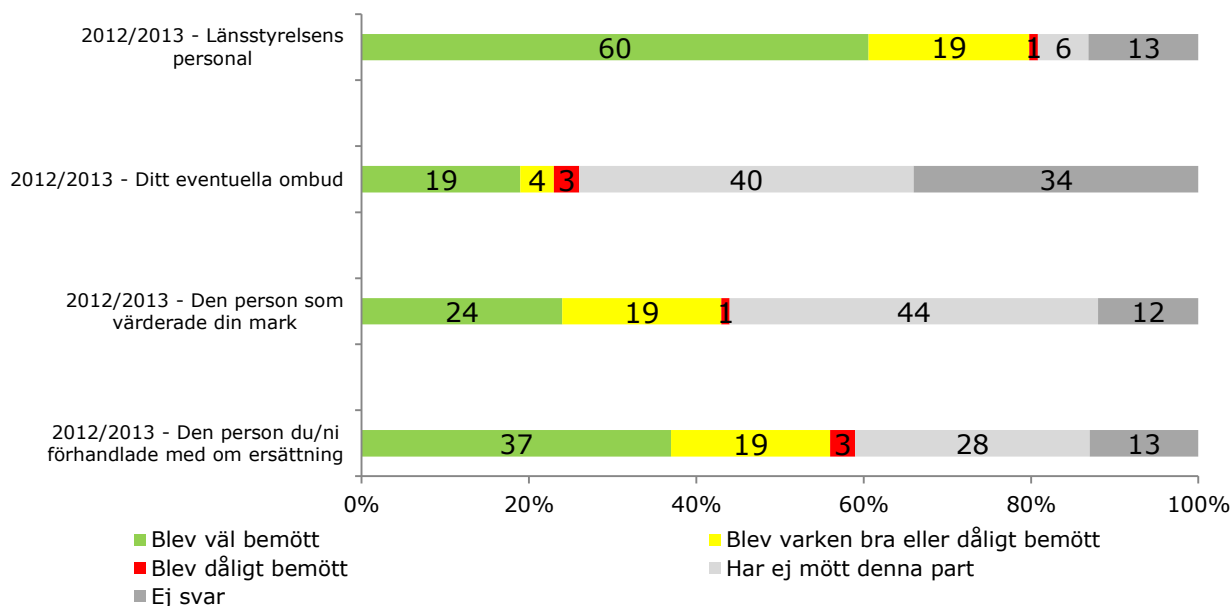
När det gäller värderingen av din mark...

Drygt en tredjedel av markägarna uppger att de kontaktades av värderaren innan värderingen av marken gjordes. 62 % upplevde att värderingen som gjordes var tydlig och begriplig. Något fler än hälften av markägarna anser att värderingen var objektiv (56%), medan något färre (44 %) ansåg att värderingen som gjordes var opartisk.

Fråga 6.

Du/kan ha varit i kontakt med flera parter/personer under processen. Beskriv hur du upplever bemötandet ifrån följande parter i samband med tecknandet av naturvårdsavtal?

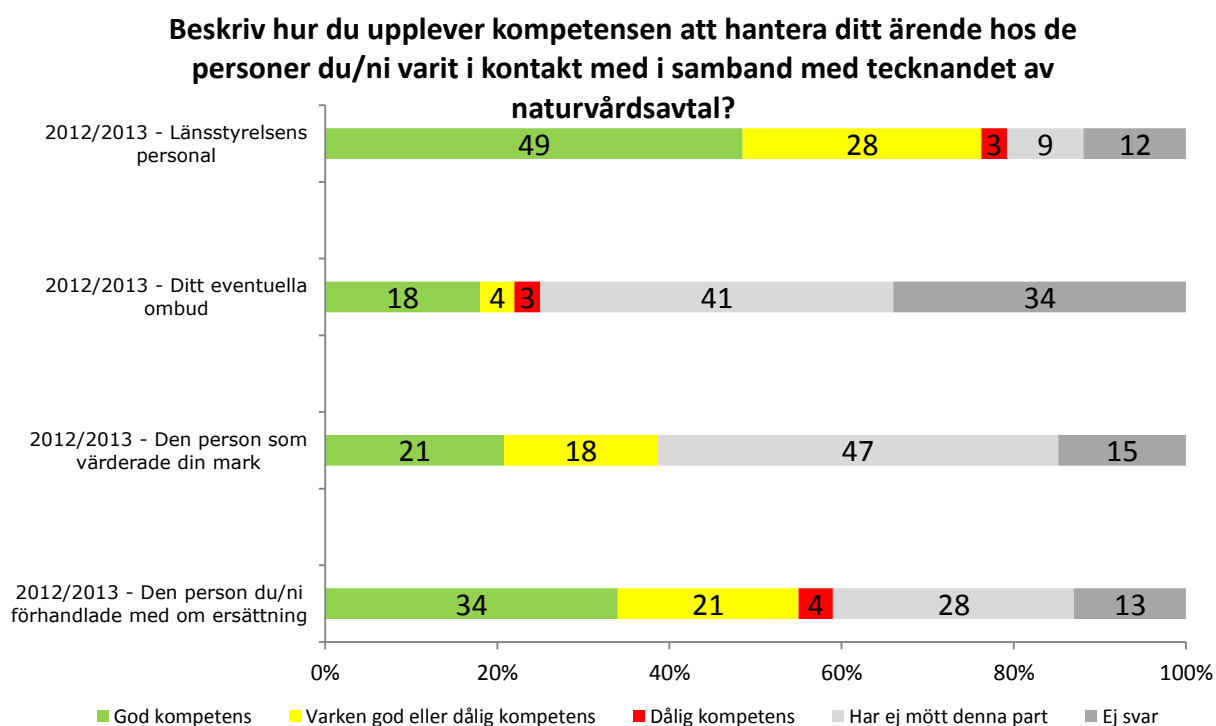

Drygt fyra av fem markägare (80 %) uppger att de har kommit i kontakt med Länsstyrelsens personal i samband med tecknandet av naturvårdsavtal.* Av den totala andelen markägare upplevde 60 % att de blev väl bemötta under processen. 1 % av markägarna svarar att upplevde sig dåligt bemötta.

En fjärdedel av de markägare som under 2012/2013 tecknade naturvårdsavtal med Länsstyrelsen var i kontakt med ett ombud.* En femtedel av den totala andelen markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012/2013 upplever att de blev väl bemötta av ombudet.

En stor andel av markägarna svarar att de inte har varit i kontakt med den person som värderade deras mark (44 %). Omkring en femtedel var nöjda med bemötandet från den som värderade deras mark. Ytterligare en dryg tredjedel (37 %) kände sig väl bemötta av den person som de förhandlade om ersättning med.

Fråga 7

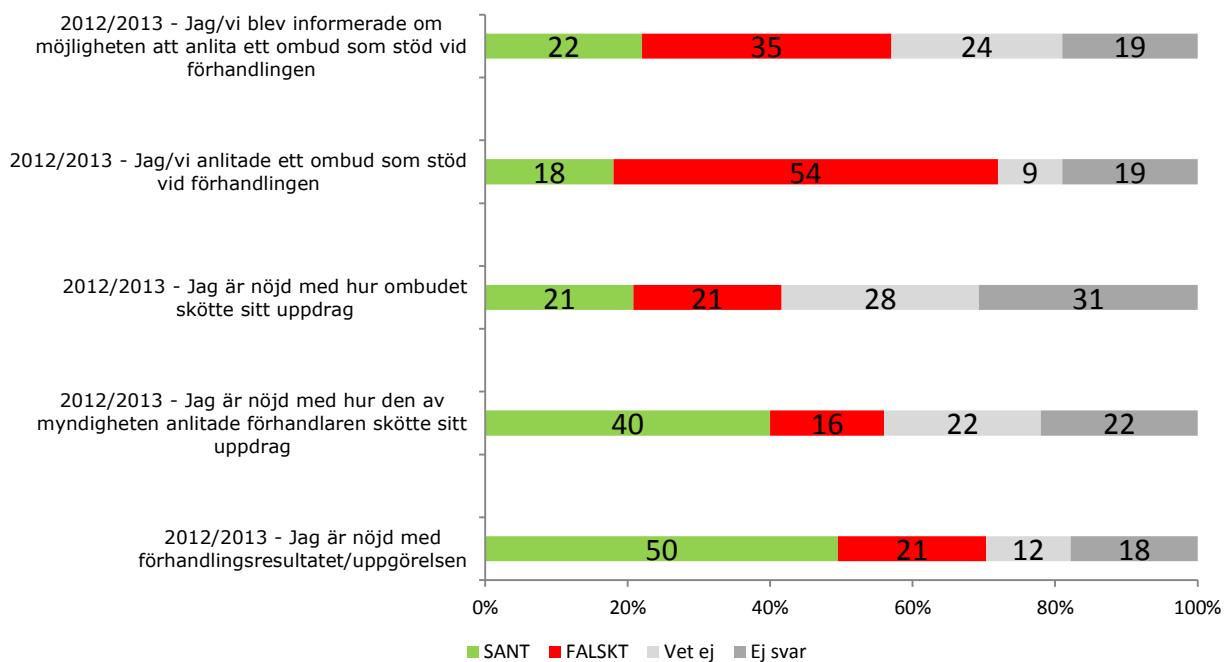

Hälften av markägarna (49%) tycker att de personer som de varit i kontakt med på Länsstyrelsen har haft god kompetens att hantera deras ärende.

En sjättedel (18 %) anser att deras eventuella ombud hade god kompetens i ärendet och en femtedel anser att kompetensen hos den som värderade marken var god. Något fler (34 %) upplevde att kompetensen hos förhandlaren var god.

Fråga 8.

Hur stämmer följande påståenden in på den förhandling om ekonomisk ersättning som du/ni var inblandade i under processen?

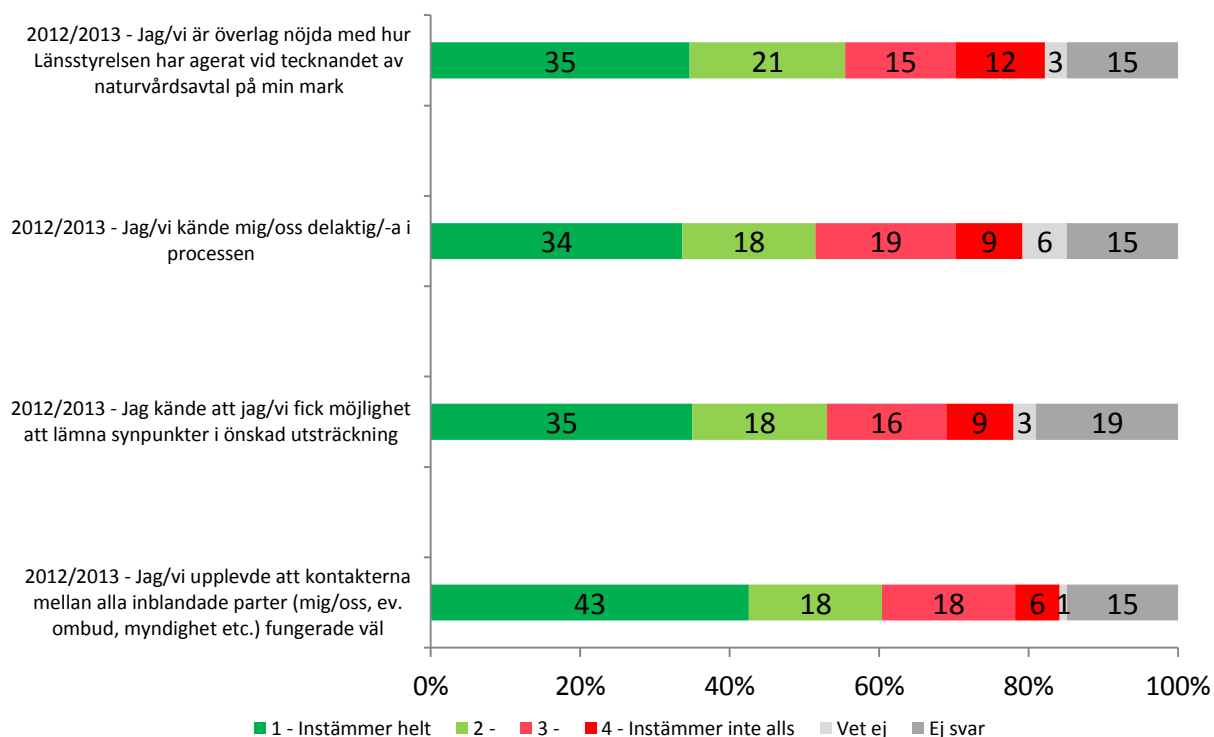

22 % av markägarna uppger att de blev informerade om möjligheten att anlita ett ombud som stöd vid förhandlingen. Av de markägare som tecknade naturvårdsavtal under 2012/2013 med Länsstyrelsen valde en sjättedel (18 %) att anlita ett ombud som stöd vid förhandlingen.

Två av fem (40 %) var nöjda med hur uppdraget sköttes av den av myndigheten anlidade förhandlaren. Hälften av markägarna är nöjda med förhandlingsresultatet/uppgörelsen (50 %).

Fråga 9.

När det gäller processen kring inrättandet av naturvårdsavtalet som helhet, hur ställer du dig till följande påståenden?

56 % av de markägare som tecknat naturvårdsavtal under 2012/2013 uppger att de överlag var *helt* eller *delvis* nöjda med hur Länsstyrelsen agerat vid tecknandet av naturvårdsavtalet. Ungefär en fjärdedel (27 %) instämmer *delvis inte* eller *inte alls* med påståendet.

Omkring hälften kände sig *helt* eller *delvis* delaktiga i processen (52 %) medan 28 % svarar att de inte var *särskilt* eller *inte alls* delaktiga kring tecknande av naturvårdsavtal på deras mark.

53 % av markägarna som tecknade naturvårdsavtal med Länsstyrelsen under 2012/2013 uppger att de hade möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning. En av fyra upplever dock att de inte fått denna möjlighet (25 %)

Bland markägarna svarar 61 % att kontakterna mellan alla inblandade parter fungerade bra under processen.

6. Naturreservat

6.1 Naturreservat

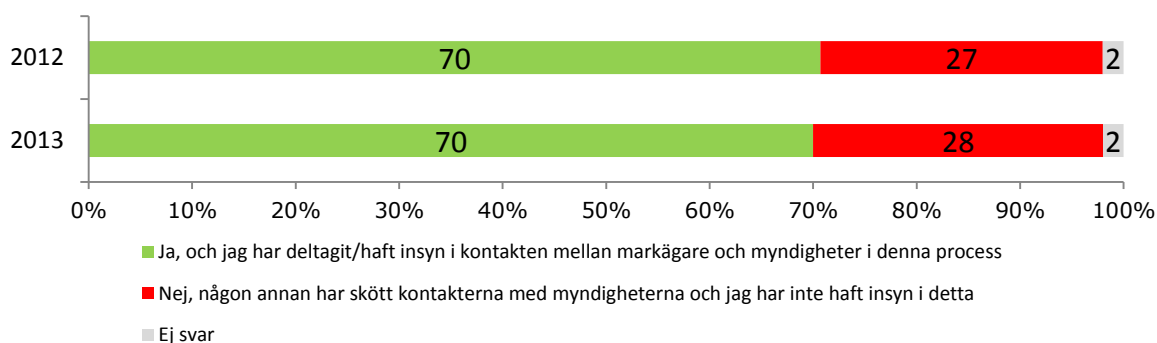
År 2012 inrättade länsstyrelserna naturreservat med 597 privata markägare. Av dem har 322 markägare besvarat enkäten vilket ger en svarsfrekvens på omkring 54 %. År 2013 inrättades 757 naturreservat, varav 397 markägare valde att besvara enkäten vilket ger en svarsfrekvens på cirka 52 %. Svarsfrekvens för 2012 och 2013 sammanslaget är cirka 53 %.

Bortfallsredovisning									
Avliden	Fel adress	Utanför målgruppen	Vill ej medverka	Ej godkänd	Bortfall utan orsak	Försent inkommen enkät	Dublett	Ej Besvarad enkät	Besvarad enkät
7	22	2	2	2	15	36	-	549	719

Nedan redovisas resultat för undersökningen riktad till markägare som har avslutat processen för inrättande av naturreservat på sina ägor under 2012 och 2013. Resultatet presenteras fråga för fråga. Signifikanta skillnader mellan 2012 och 2013 noteras i text i anslutning till diagrammet. I texten görs även vissa jämförelser med uppföljningar från tidigare år än 2012.

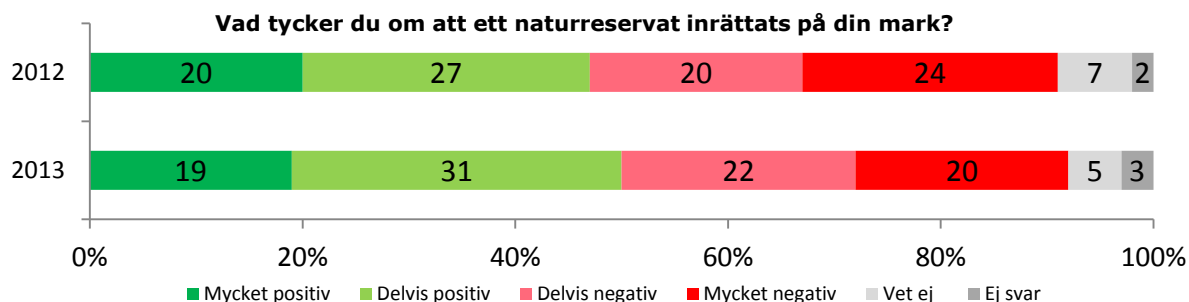
Fråga 1.

Har du deltagit i processen kring inrättandet av ett naturreservatet på din mark?

70 % av de tillfrågade markägarna, både under 2012 och 2013, har varit delaktiga i processen kring inrättandet av ett naturreservat på deras mark. Andelen personer som har varit delaktiga i processen har varit mer eller mindre konstant under samtliga mätningar som gjorts mellan 2009 och 2013.

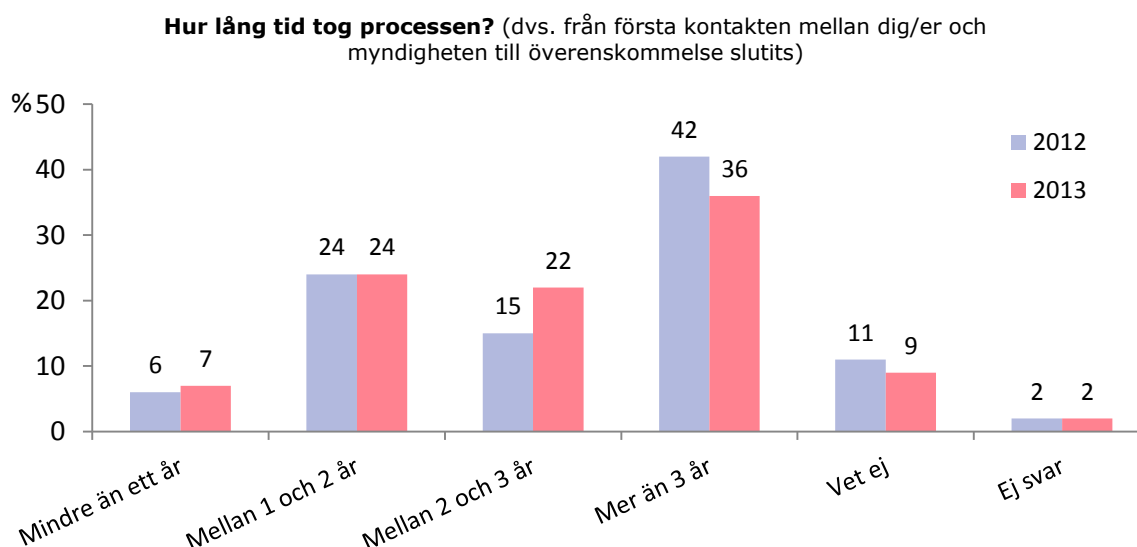
Fråga 2.

Ungefär hälften av de svarande markägarna (47 % 2012 och 50 % 2013) är *delvis* eller *mycket positiva* till att ett naturreservat har inrättats på deras mark, varav en femtedel (19 % 2012 och 20 % 2013) är *mycket positiva*.

Sett till de *mycket positiva*, skiljer sig inte andelen positiva markägare som inrättat naturreservat under 2012 eller 2013 med de tidigare uppföljningarna.

Fråga 3.

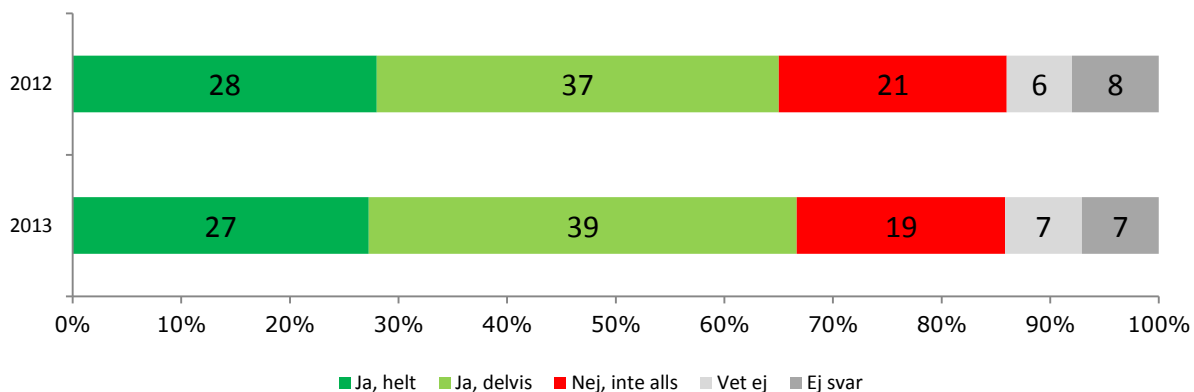
Processens längd skiljer i förhållandevis stor utsträckning från fall till fall. Knappt hälften av ärendena som avslutades under 2012 (45 %) tog mindre än tre år från första kontakten till dess att en överenskommelse slutits. Motsvarande siffra för 2013 var 53 %.

För 42 % av de markägare där naturreservat inrättats under 2012 och 36 % av ärendena där processen avslutades under 2013 tog processen mer än 3 år.

Av resultatet att döma har andelen ärenden som tagit mer än 3 år minskat sedan uppföljningen 2011 då 47 % av markägarna svarade att processtiden tog mer än tre år från att första kontakten etablerats till dess att överenskommelse slutits.

Fråga 4. Under processens gång; anser du att Länsstyrelsen på ett tydligt sätt lyckades...?

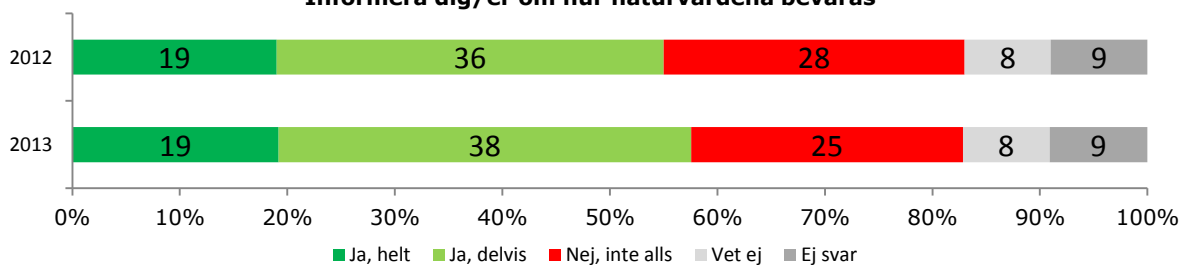
Informera dig/er om områdets naturvärden

Något fler än en av fyra (28 % 2012 och 27 % 2013) anser att Länsstyrelsen *helt* på ett tydligt sätt lyckades informera om områdets naturvärden. En av fem (21 % 2012 och 19 % 2013) tycker inte alls att Länsstyrelsen var tydlig i informationen om områdets naturvärden.

Jämfört med 2011 skiljer sig inte resultatet nämnvärt från 2012 eller 2013, varken sett till andelen som *helt* håller med eller andelen som *inte alls håller med* om att de fått tydlig information om områdets naturvärden.

Informera dig/er om hur naturvärdena bevaras

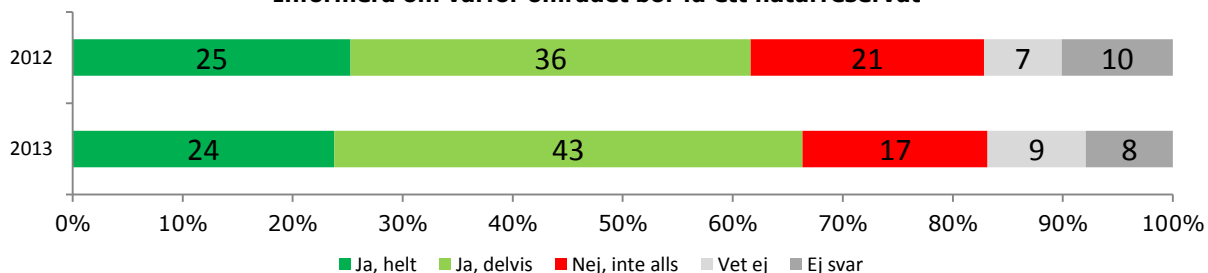

Ungefär en av fem (19 % under både 2012 och 2013) svarar att Länsstyrelsen helt på ett tydligt sätt lyckades informera om hur naturvärdena ska bevaras. En av fyra (28 % 2012 och 25 % 2013) svarar att Länsstyrelsen inte gav tydlig information.

Andelen personer som svarar att Länsstyrelsen lyckats med att informera om hur naturvärdena ska bevaras har hållt sig stabilt på 19 % i uppföljningarna under 2011, 2012 och 2013.

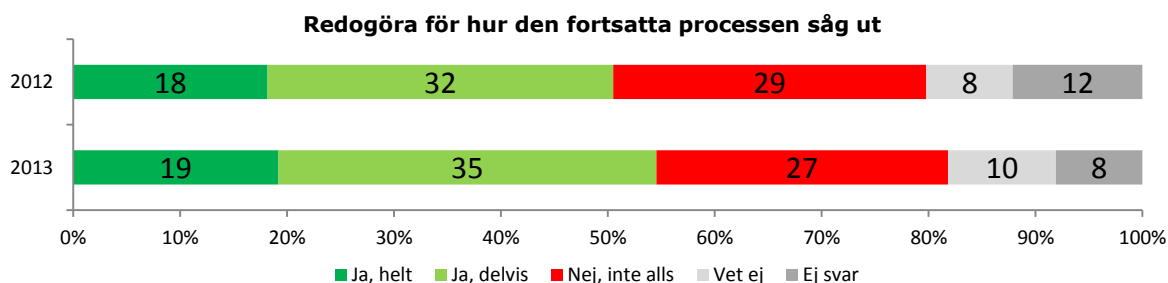
Däremot har andelen som inte alls håller med om att Länsstyrelsen har gett tydlig information om hur naturvärdena ska bevaras minskat sedan 2011 (31 %).

Informera om varför området bör få ett naturreservat

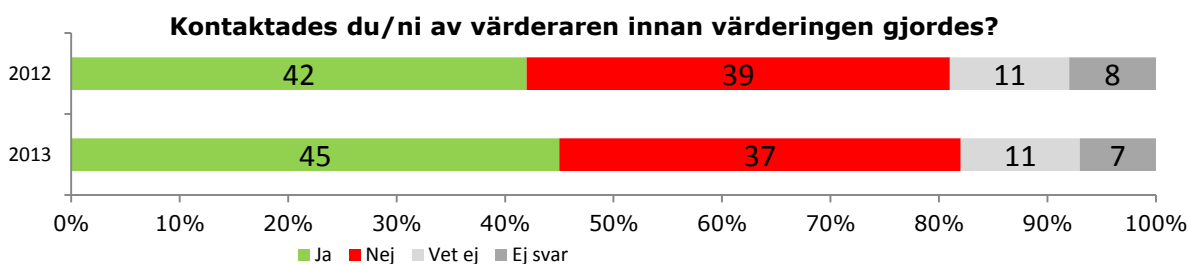
Vidare uppger en fjärdedel (25 % 2012 och 24 % 2013) att Länsstyrelsen lyckades informera på ett tydligt sätt om varför området bör bli ett naturreservat. Inga signifikanta skillnader går att finna mellan 2012 och 2013.

Jämfört med 2011 (27 %) svarar en ungefär lika stor andel markägare att de helt håller med om att Länsstyrelsen tydligt informerade om varför området borde bli ett naturreservat. Däremot är andelen som inte alls håller med mindre under 2013 (17 %) jämfört med 2011 (24 %)

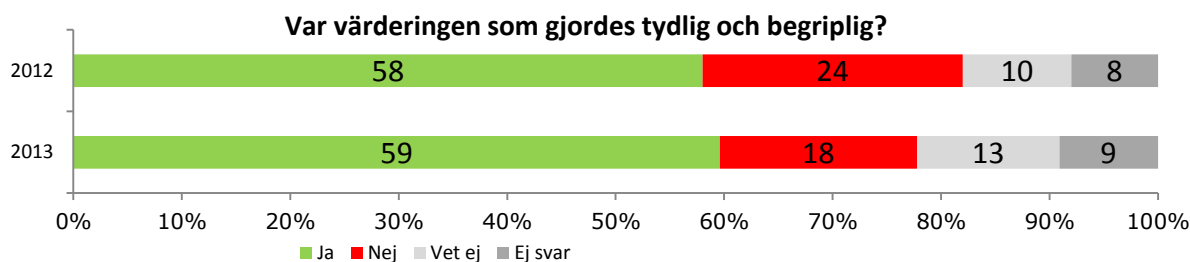

En femtedel av markägarna (18 % 2012 och 19 % 2013) anser att Länsstyrelsen tydligt lyckades redogöra för hur den fortsatta processen såg ut. Andelen markägare som helt håller med om att Länsstyrelsen lyckats redogöra för den fortsatta processen har ökat i den senaste uppföljningen för 2013 jämfört 2011 då 11 % svarade detsamma.

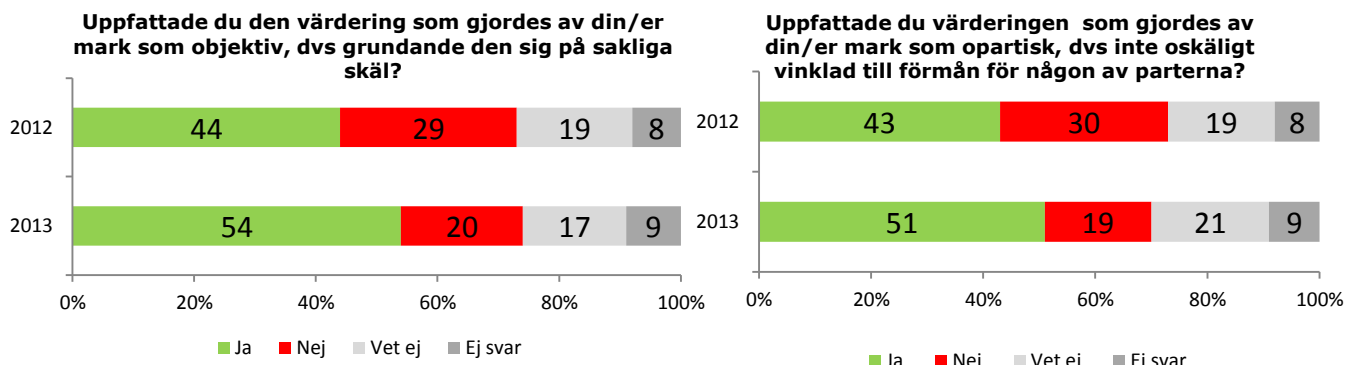
Fråga 5. När det gäller värderingen av din mark..

År 2012 uppgav 42 % av markägarna att de kontaktades av värderaren innan värderingen gjordes, 2013 svarade 45 % detsamma. Andelen som blivit kontaktade av värderaren är något högre vid uppföljningen 2013 jämfört med 2009 (37%) och 2010 (39 %).

58 % 2012 och 59 % 2013 av markägarna anser att den värdering som gjordes var tydlig och begriplig. Inga signifikanta skillnader går att finna mellan åren.

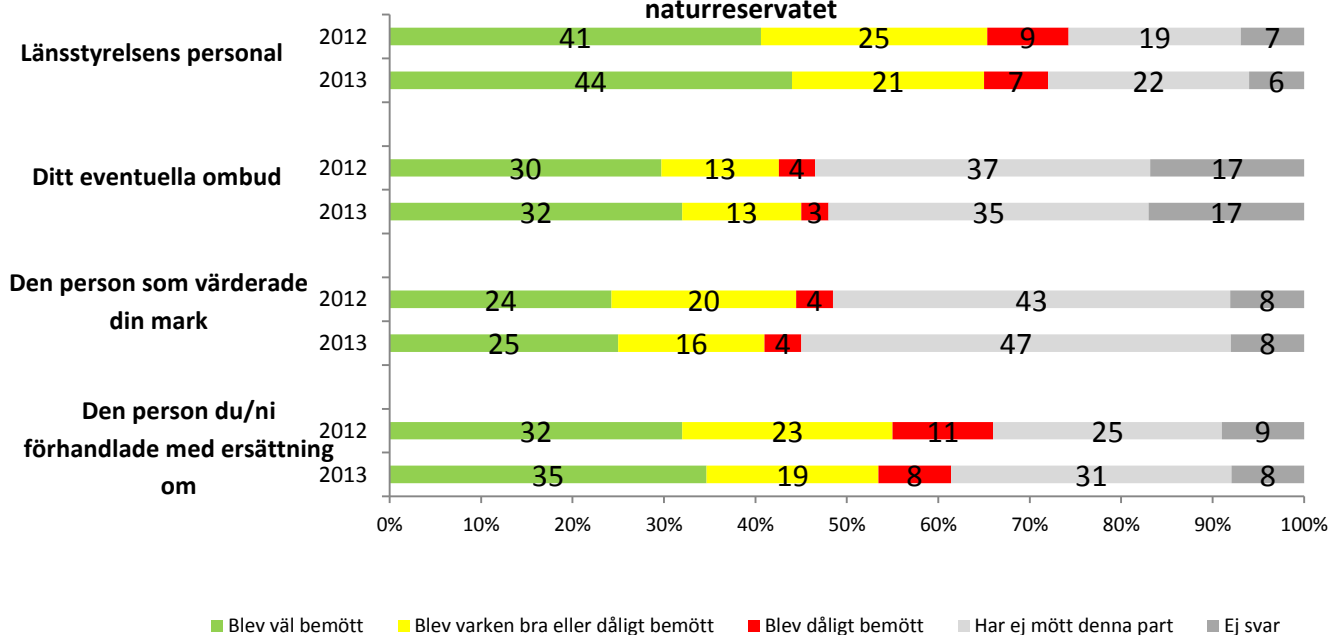
En större andel av markägarna uppfattade värderingen som objektiv under 2013 (54 %) jämfört med 2012 (44 %). Utöver skillnaderna mellan 2012 och 2013 finns inga nämnvärda skillnader mellan åren.

Vidare är andelen markägare som *inte* uppfattade värderingen som opartisk mindre under 2013 (19 %) jämfört med markägare där processen avslutats under 2012 (30 %). Däremot skiljer sig inte andelen markägare som uppfattade värderingen som opartisk mellan 2012 (51 %) och 2013 (43 %).

Jämfört med tidigare uppföljningar, uppfattar en mindre andel markägare 2013 att bedömningen *inte* var opartisk.

Fråga 6.

Du/kan ha varit i kontakt med flera parter/personer under processen. Beskriv hur du upplever bemötandet ifrån följande parter i samband med inrättandet av naturreservatet

Drygt tre av fyra markägare (75 % 2012 och 72 % 2013) uppger att de har kommit i kontakt med Länsstyrelsens personal i samband med inrättandet av naturreservatet.* Av den totala andelen markägare upplevde 41 % av markägarna under 2012 och 44 % under 2013 att de blev väl bemötta. 9 % 2012 och 7 % 2013 av markägarna svarar att upplevde sig dåligt bemötta. Inga signifikanta skillnader

*Andelen "har ej mött denna part" och "ej svar" har exkluderats.
Skogsstyrelsen – Uppföljning av formellt skydd av skog © TNS Sifo 2014

går att finna mellan 2012 och 2013. Jämfört med 2011 svarar en ungefär lika stor andel att de kände sig väl bemötta av Länsstyrelsens personal (44 %).

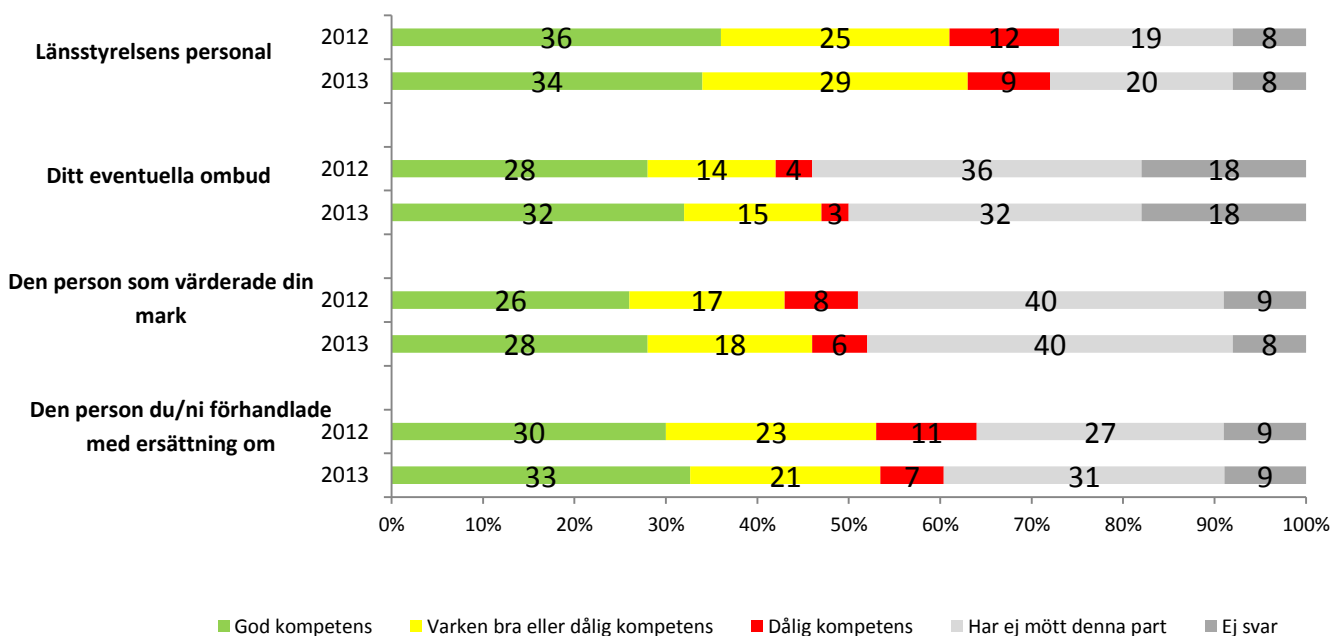
Andelen som känner sig väl bemötta av sitt ombud i årets mätning var ungefär lika stor under 2012 (30 %) och 2013 (32 %), ingen signifikant skillnad går att finna mellan åren. Andelen markägare som kände sig väl bemötta av sitt ombud är något större under 2011 (36 %) jämfört med 2012 (30 %). Däremot går inte skillnaden mellan 2011 och 2013 att fastställa statistiskt.

En stor andel av markägarna svarar att de inte har varit i kontakt med den person som värderade deras mark (43 % 2012 och 47 % 2013). Det går inte att finna några signifikanta skillnader mellan 2012 och 2013. Jämfört med 2011 (25 %) svarar en ungefär lika stor andel av markägarna under 2012 och 2013 att de kände sig *väl bemötta* av den person som värderade marken.

Omkring en tredjedel (32 % 2012 och 35 % 2013) upplever att de blev *väl bemötta* av förhandlaren. Resultatet skiljer sig inte heller i detta avseende mellan 2012 och 2013. Andelen markägare som kände sig *väl bemött* av den person de förhandlade med ersättning om är något mindre under 2012 (32 %) och 2013 (35 %) jämfört med 2011 (40 %).

Fråga 7.

Beskriv hur du upplever kompetensen att hantera ditt ärende hos de personer du/ni kan ha stött på i samband med inrättande av naturreservatet?

Andelen markägare som tycker att de personer de varit i kontakt med under processen hade god kompetens är ungefär lika stor under 2012 och 2013. Inga signifikanta skillnader går att finna mellan 2012 och 2013. Andelen personer som uppfattat att Länsstyrelsens haft god kompetens har hållit sig stabilt under 2011 (34%), 2012 (36 %) och 2013 (34 %).

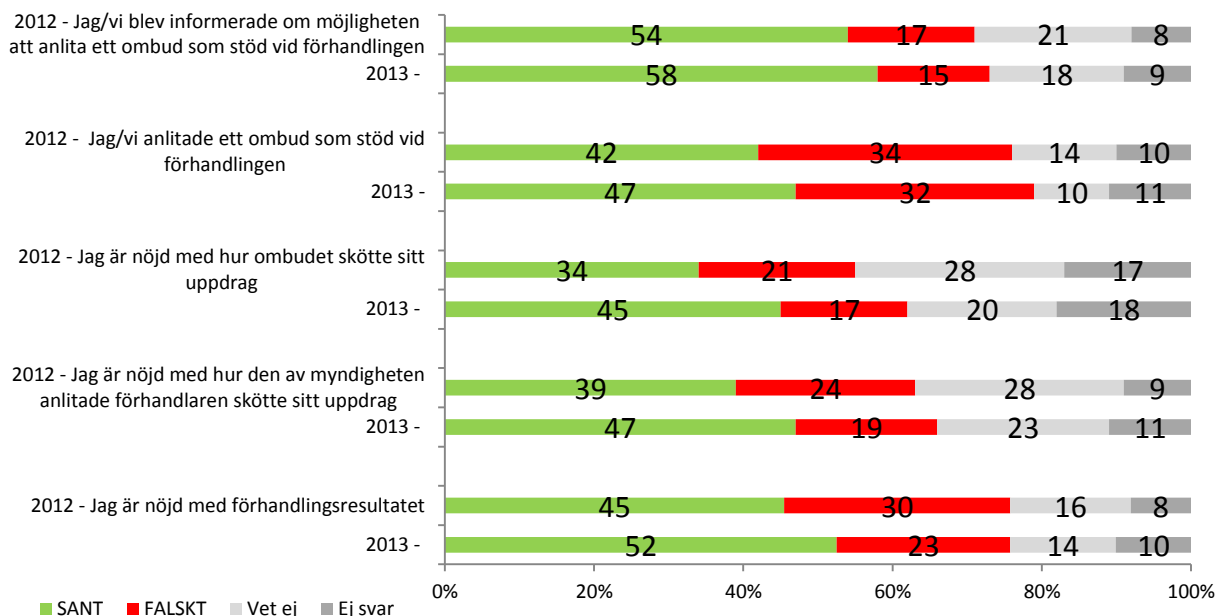
Under 2012 svarade en något mindre andel (28 %) att de tyckte att deras ombud hade god kompetens jämfört med 2011 (34 %). Däremot skiljer sig inte denna andel nämnvärt mellan 2011 och 2013.

Andelen personer som uppfattat att den person som värderade deras mark hade god kompetens i ärendet är stabil under 2011 (28%), 2012 (26 %) och 2013 (28 %), utan nämnvärda skillnader mellan åren.

Det går inte heller att finna någon nämnvärd skillnad mellan andelen markägare som uppfattat den person de förhandlade med som kompetent under 2011 (35 %), 2012 (30 %) och 2013 (33 %).

Fråga 8.

Hur stämmer följande påståenden in på den förhandling om ekonomisk ersättning som du/ni var inblandade i under processen?

Mer än hälften av markägarna (54 % 2012 och 58 % 2013) uppger att de blev informerade om möjligheten att anlita ett ombud som stöd vid förhandlingarna. I uppföljningen 2011 svarade 53 % detsamma.

42 % av markägarna som inrättade naturreservat under 2012 och 47 % av dem som avslutade processen under 2013 valde att anlita ett ombud. Jämfört med 2011 (48 %) svarar en något mindre andel markägare som fått ett naturreservat inrättat under 2012 att de valde att anlita ett ombud. Skillnaden mellan 2012 och 2013 går dock inte att fastställa statistiskt.

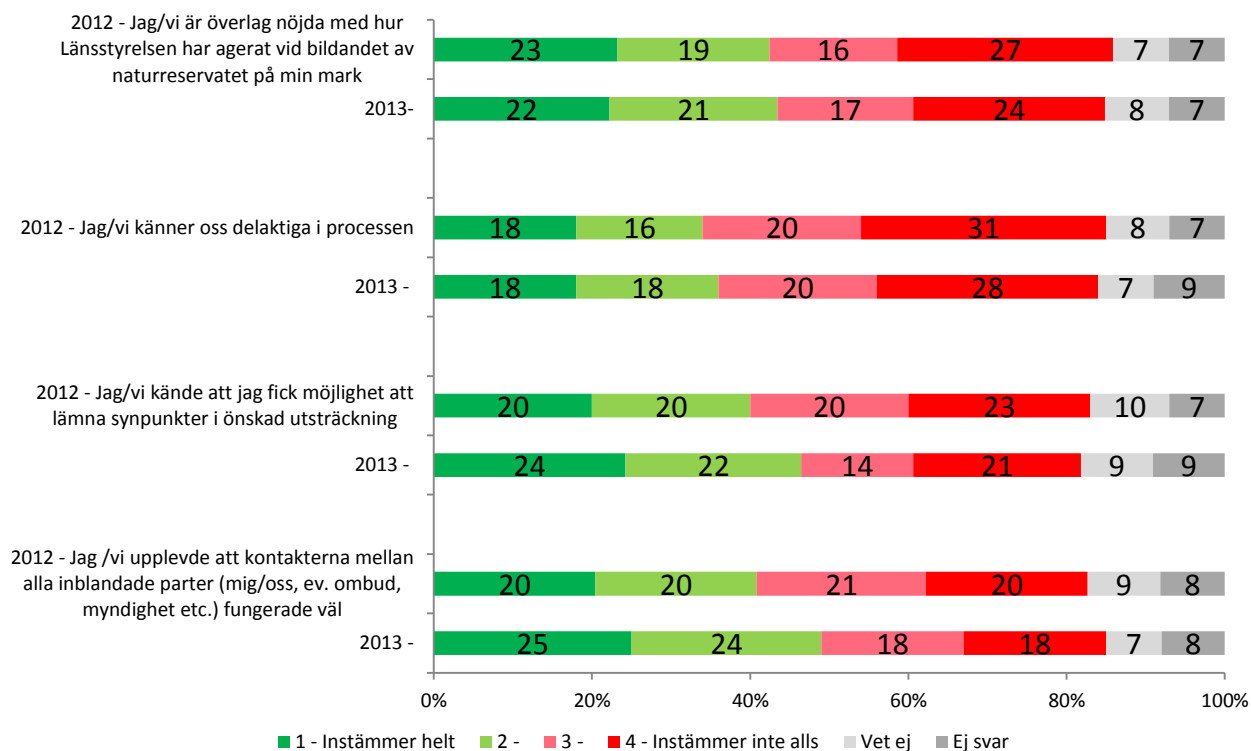
Andelen markägare som är nöjda med hur ombudet skötte sitt uppdrag är större bland markägare som inrättade naturreservat under 2013 (45 %) jämfört med dem som avslutade processen under 2012 (34 %). Däremot skiljer sig inte andelen som är missnöjda med sitt ombud (som besvarat frågan med "falskt") nämnvärt mellan 2012 (21 %) och 2013 (17 %). Istället har andelen "vet ej" minskat från 28 % 2012 till 20 % 2013. Jämfört med 2011 finns inga betydande skillnader vare sig mellan dem som var nöjda (50 %) och de som inte var nöjda (23 %).

Andelen markägare som är nöjda med hur den av myndigheten anlätade förhandlaren skötte sitt uppdrag är större bland markägare som inrättat naturreservat under 2013 (47 %) jämfört med dem som avslutade processen under 2012 (39 %).

Ungefär lika stor andel 2012 (45 %) och 2013 (52 %) svarar att de i slutändan var nöjda med förhandlingsresultatet, skillnaden mellan åren går ej att fastställa statistiskt. Således är omkring hälften av markägarna nöjda med förhandlingsresultatet under 2012 och 2013. Dock uppger cirka en fjärdedel 2012 (24%) och en femtedel 2013 (19 %) att de inte var nöjda med resultatet.

Andelen nöjda markägare skiljer sig inte nämnvärt jämfört med 2010 och 2011 då 50 % uppgav att de var nöjda med förhandlingsresultatet

Fråga 9. När det gäller processen kring inrättandet av naturreservat som helhet, hur ställer du dig till följande påståenden?

42 % av markägarna under 2012 och 43 % av markägarna som avslutade processen under 2013 är *helt* eller *delvis nöjda* med hur Länsstyrelsen har agerat vid bildandet av naturreservat på deras mark. Ungefär en fjärdedel (27 % 2012 och 24 % 2013) instämmer *inte alls* med påståendet, vilket tyder på ett missnöje över Länsstyrelsens agerande bland en del av markägarna. Andelen markägare som var *nöjda* med Länsstyrelsens agerande skiljer sig inte från resultatet av uppföljningen 2011 (45 %). Däremot har andelen missnöjda markägare minskat under 2013 (24 %) jämfört med dem som avslutade processen under 2011 (30 %).

Omkring en tredjedel kände sig *helt eller delvis* delaktiga i processen (34 % 2012 och 36 % 2013) vilket är en mindre andel jämfört med 2011 då 42 % svarade detsamma. Närmare hälften (51 % 2012 och 48 % 2013) svarar att de inte var *särskilt eller inte alls* delaktiga i processen kring inrättandet av naturreservat på deras mark. Inga signifikanta skillnader går att finna mellan 2012 och 2013.

40 % av markägarna under 2012 och 46 % markägarna som avslutade processen under 2013 svarar att de kände att det hade möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning. En förhållandevis stor andel (43 % 2012 och 35 % 2013) instämmer dock inte i att de fått denna möjlighet i tillräcklig utsträckning. Inga signifikanta skillnader går att finna mellan 2012 och 2013.

Bland markägarna svarar 40 % under 2012 och 49 % som inrättade naturreservat under 2013 att kontakterna mellan alla inblandade parter i processen fungerat bra. Andelen som instämmer *helt eller*

delvis i att kontakterna har fungerat bra är större bland de markägare som avslutade processen under 2013.

41 % av markägarna som inrättade naturreservat under 2012 och 36 % under 2013 svarar att de *inte* instämmer (3-4) med att kontakterna mellan samtliga inblandade parter fungerat väl. Skillnaden mellan andelen som *inte* instämmer för 2012 och 2013 är inte signifikant.

7. Sammanfattning och slutsatser

7.1 Biotopskyddsområde

Andelen markägare som har varit delaktiga i processen kring inrättande av biotopskyddsområde har stadigt ökat sedan den första uppföljningen gjordes 2009. Nio av tio markägare som berörts av biotopskyddsområdesbeslut under både 2012 och 2013 uppger att de har haft insyn i processen. Den ökande trend som uppmärksammats redan 2011 tycks således fortsätta.

Resultatet 2011 visade på att andelen markägare som under 2011 ställde sig mycket positiva till inrättandet av biotopskyddsområde på deras mark var mindre i jämförelse med uppföljningen under 2010. Bland markägare som inrättat biotopskyddsområde under 2012 eller 2013 har dock andelen mycket positiva ökat och ligger återigen på lika hög nivå som under 2010. Den minskade andelen positiva till att ett biotopskyddsområde inrättats på fastigheten tycks således ha varit tillfälligt lägre bland markägare som avslutade processen under 2011.

Av resultatet att döma minskar andelen "korta" ärenden. Från 2011 fram till 2013 har andelen ärenden som tagit 2 år eller mindre minskat och andelen "korta" ärenden är signifikant färre i den senaste uppföljningen 2013 jämfört med 2011.

Andelen markägare som upplever att de har blivit erbjudna stöd från en sakkunnig konsult på statens bekostnad har ökat sedan de tidigare uppföljningarna under 2009 och 2010. Från 2011 och framåt finns inga nämnvärda skillnader i andelen markägare som upplever att blivit erbjudna konsulthjälp. Trots att en klar majoritet (71 % 2012 och 78 % 2013) svarar att de har blivit erbjudna konsulthjälp, upplever dock en förhållandevis stor andel markägare att de inte har fått något sådant erbjudande (21 % 2012 och 18 % 2013).

Uppföljningen visar generellt på förhållandesvis små skillnader mellan 2012 och 2013. Dock visar resultatet att de markägare som avslutade processen för inrättande av biotopskyddsområde under 2012 i lägre utsträckning uppfattar bemötande och kompetens från Skogsstyrelsens personal som bra jämfört med uppföljningar bland markägare som inrättat biotopskydd både före och efter 2012. Resultaten genom åren tyder på en svacka under 2012 som bryts efterföljande år, då andelen som ger Skogsstyrelsen ett gott betyg återigen stiger till ungefär lika hög nivå som vid uppföljningarna under 2010 och 2011.

En sjättedel (16 %) av markägare som fått ett biotopskyddsområde inrättat under 2012 såväl som under 2013 svarar att de själva tog initiativ för att inrätta biotopskyddsområde för sin mark via Kometprogrammet. Markägare som anmält intresse för formellt skydd av skog via Kometprogrammet är i högre utsträckning positiva till inrättande av biotopskyddsområde på deras mark jämfört med markägare där initiativet har tagits på annat sätt, t ex av myndigheten eller genom en avverkningsanmälan. Markägare som själva anmält intresse via Kometprogrammet upplever också i högre grad än andra att de blivit väl bemötta under processen och att kompetensen hos Skogsstyrelsens personal varit god.

Hur markägarna upplevt den information de fått från Skogsstyrelsen under processens gång skiljer sig inte i någon nämnvärd utsträckning mellan de markägare som själva tagit initiativ till att inrätta biotopskyddsområde på deras mark och övriga markägare där initiativet tagits på annat sätt.

Samtliga markägare har fått möjlighet att avsluta enkäten med ett skriva ner kommentarer i ett öppet svarsfält. Trots att uppföljningen visar att en majoritet av de markägare där biotopskyddsområde inrättats på deras mark under 2012 eller 2013 är nöjda med processen, finns missnöjda markägare. I de öppna svaren framgår bland annat att vissa markägare upplever att de inte har fått möjlighet att själva bestämma om inrättande av biotopskyddsområde på deras mark eller att ersättningen har varit för låg och/eller inte varit möjlig att förhandla om (se bifogad bilaga för samtliga öppna svar).

Slutligen kan sägas att markägarnas uppfattning av processen för inrättandet av biotopskyddsområde håller sig stabilt på de flesta punkterna mellan 2012 och 2013. De mest framträdande skillnaderna som går att finna mellan de två uppföljningarna är uppfattningen av Skogsstyrelsens personals bemötande och kompetens. Dock tyder inte resultatet på en negativ trend i frågan, utan snarare en tillfälligt mindre andel positiva bland markägare som inrättat biotopskyddsområde under 2012.

7.2 Naturvårdsavtal Skogsstyrelsen

Uppföljningen visar att majoriteten av markägarna är fortsatt positiva till att ett naturvårdsavtal har tecknats för deras mark. Tecknande av naturvårdsavtal är frivilligt men trots det uppger drygt en sjättedel (17 % 2012 och 14 % 2013) av markägarna att de är delvis eller mycket negativa till att ha tecknat naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen. Vad missnöjet beror på är svårt att faställa men kan, av de öppna svaren att döma, bl a bero på en upplevelse av att inte kunna välja själv om ett naturvårdsavtal ska tecknas eller ej eller ett missnöje med ersättningsnivåerna. Cirka en tredjedel (35 % 2012 och 28 % 2013) uppger att de inte är nöjda med ersättningen de fick i samband med tecknande av naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen.

Resultatet tyder på något skilda uppfattningar mellan markägare som tecknat avtal under 2012 och de som tecknat avtal under 2013. De största skillnaderna rör frågor som gäller information och tydlighet från Skogsstyrelsen i processen. Resultatet från undersökningen visar att markägare som har ingått naturvårdsavtal under 2012 är signifikant mindre nöjda med den information som myndigheterna givit jämfört med markägare som ingått naturvårdsavtal under 2013. Det gäller bland annat andelen markägare som helt håller med om att Skogsstyrelsen på ett tydligt sätt har *informerat om områdets naturvärden, informerat om hur naturvärdena bevaras samt redogjort för hur den fortsatta processen såg ut*. Även andelen markägare som upplevt att de blivit väl bemötta är lägre under 2012.

Trots att uppföljningen 2013 visar på ett tydligt bättre resultat på dessa punkter tyder inte resultatet på en entydigt positiv trend sett till övriga uppföljningar från 2009 och framåt. Snarare tycks upplevelsen av information och bemötande varit bättre under uppföljningens första år, 2009 och 2010, för att sjunka under 2011 och 2012, och sedan återgå till en högre nivå igen under 2013.

Andelen markägare som själva tagit initiativ till att teckna naturvårdsavtal via Kometprogrammet har ökat under 2013 jämfört med uppföljningarna under 2010 och 2011. De markägare som anmält intresse via Kometprogrammet är i betydligt högre utsträckning nöjda med att ett naturvårdsavtal har tecknats för deras mark, både sett till andelen *mycket nöjda* och andelen *mycket + delvis nöjda*. Det går däremot inte att fastställa att dessa markägare skiljer sig avseende uppfattning om Skogsstyrelsens bemötande och kompetens i ärendet jämfört med markägare där initiativet tagits på annat sätt. Det finns inte heller någon nämnvärd skillnad mellan markägare som tagit initiativ till att teckna naturvårdsavtal via Kometprogrammet och markägare där initiativet tagits på annas sätt, när det gäller uppfattning av Skogsstyrelsen tydlighet och information.

7.3 Naturvårdsavtal Länsstyrelsen

De markägare som tecknat naturvårdsavtal med Länsstyrelsen har som tidigare nämnts fått frågeställningar som rör naturreservat istället för naturvårdsavtal. Av den anledningen rekommenderas ej jämförelser med markägare som tecknat naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen. Nedan presenteras en sammanfattning av resultatet bland markägare som tecknat naturvårdsavtal med Länsstyrelsen under 2012 eller 2013, tolkningar bör dock göras med viss försiktighet.

Tre av fyra markägare uppger att de varit delaktiga i processen kring tecknandet av naturvårdsavtal på deras mark. Två av tre uppger att de är delvis eller mycket positiva till att det har tecknats naturvårdsavtal för deras mark. Tecknandet av naturvårdsavtal är frivilligt, men trots detta uppger drygt en fjärdedel (28 %) av de berörda markägarna att de är delvis eller mycket negativa till att ett naturvårdsavtal har tecknats för delar av deras mark.

En majoritet av markägarna anser att Länsstyrelsen helt eller delvis under processens gång på ett tydligt sätt har informerat om områdets naturvärden (75 %), hur naturvärdena bevaras (72 %), varför ett naturvårdsavtal bör tecknas för området (68 %) samt redogjort för hur den fortsatta processen såg ut (66 %).

Drygt en tredjedel av markägarna uppger att blev kontaktade av värderaren innan värderingen gjordes. En majoritet av markägarna uppfattade värderingen tydlig och begriplig. Drygt hälften uppfattade den värdering som gjordes som objektiv (56 %) och opartisk (44 %).

Resultatet tyder på att de flesta markägarna upplever att de blivit väl bemötta av Länsstyrelsens personal. Hälften av markägarna bedömer även att kunskapen i ärendet var god hos Länsstyrelsens personal. Däremot uppger en förhållandevis stor andel markägare att de aldrig varit i kontakt med värderaren, ombud eller den person som de förhandlade om ersättning med. En av tre markägare upplever att de inte blivit informerade om möjligheten att anlita ett ombud som stöd vid förhandlingen vilket kan vara en anledning till att få varit i kontakt med ett eventuellt ombud.

Hälften av markägarna uppger att de var nöjda med förhandlingsresultatet. Dock svarar en femtedel att de inte var nöjda med resultatet vilket tyder på att flera markägare vill se en förbättring.

7.4 Naturreservat

Andelen markägare som varit delaktiga i processen för inrättande av naturreservat har varit mer eller mindre konstant under samtliga uppföljningar som gjorts sedan 2009.

Generellt skiljer sig resultatet bland markägare som inrättat naturreservat under 2012 och de som avslutade processen under 2013 i förhållandevis liten utsträckning.

Bland markägare som svarat för de processer som avslutades under 2013 uppger en mindre andel att processtiden tagit mer än 3 år jämfört med 2011. Det kan tyda på att långa processtider minskar när det gäller inrättande av naturreservat. Det går dock inte att säkerställa någon skillnad mellan markägare som inrättat naturreservat under 2012 och de som avslutat processen under 2013. Det är således svårt att fastställa huruvida den minskade andelen av långa processtider är en trend eller ej.

Resultatet tyder på att en större andel markägare som avslutat processen för inrättande av naturreservat under 2013 uppfattar att den värdering som gjordes var objektiv jämfört med markägare där processen avslutades 2012. Andelen markägare som bedömer att ersättningsberäkningen inte varit opartisk beräknas ha minskat jämfört med tidigare års resultat.

Andelen markägare som upplevt att de blivit väl bemötta av Länsstyrelsens personal och den person som värderade deras mark har inte ändrats nämnvärt sedan 2011. Däremot är andelen markägare som kände sig väl bemötta av sitt ombud och förhandlaren något lägre bland markägare som fick naturreservat inrättat under 2012 jämfört med markägare som avslutade processen under 2011. Det finns dock ingen nämnvärd skillnad mellan 2011 och 2013, vilket innebär att man inte kan fastställa en sjunkande trend.

Omkring hälften av markägarna uppfattar att värderingen som gjordes för deras mark var objektiv och opartisk. En förhållandevis stor andel markägare instämmer *inte* i att *de varit delaktiga i processen* (51 % 2012 och 48 % 2013), att *de fick lämna synpunkter i önskad utsträckning* (43 % 2012 och 35 % 2013) eller att *kontakten mellan myndigheten och de själva fungerat väl* (41 % 2012 och 36 % 2013).

En majoritet av markägarna ställer sig positiva till att ett naturreservat bildats för delar av deras mark. Däremot finns en andel markägare som upplever att inrättandet av naturreservat varit negativt. Av de öppna svaren att döma kan missnöjet bli bero på att ett flertal markägare upplever att de inte har haft möjlighet att påverka beslutet om inrättande av naturreservat på deras mark i någon större utsträckning. Andra markägare uttrycker en missnöjdhet gällande ersättningsnivåer, kommunikation från myndighetens sida eller att processtiden varit för lång.

7.5 Öppna svar

Markägarna gavs möjlighet att i anslutning till frågorna i enkäten lämna kommentarer till deras svar eller frågorna i enkäten. Flera markägare har tagit till vara denna möjlighet. Dessa kommentarer är tillsammans med de kategoriserade svaren ett värdefullt material för myndigheternas fortsatta arbete i att utveckla och förbättra arbetet med att formellt skydda värdefull skog. Det bedöms inte möjligt, eller lämpligt, att kategorisera och sammanställa dessa svar. Det kan dock konstateras att det finns starka uppfattningar bland de markägare som berörts av myndigheternas områdesskyddsarbete. Det tycks som om de markägare som lämnar kommentarer och synpunkter är generellt mindre nöjda med myndigheternas arbete än vad som framkommer i de kategoriserade svaren.

Fullständig lista av öppna svar finns i separat bilaga.

8. Bilaga I: Frågeformulär

8.1 Biotopskyddsområde

Fråga 1. Har du deltagit i processen kring inrättandet av ett biotopskyddsområde på din mark?

Ja, och jag har deltagit/haft insyn i kontakten mellan markägare och myndigheter i denna process
Nej, någon annan har skött kontakten mellan markägarna och jag har inte haft insyn i detta
Ej svar

Fråga 2. Vad tycker du om att ett biotopskyddsområde inrättats på din mark?

Mycket positiv
Delvis positiv
Delvis negativ
Mycket negativ
Vet ej
Ej svar

Fråga 3. Hur lång tid tog processen? (Dvs. från första kontakten togs tills Skogsstyrelsens meddelade dig/er sitt beslut)

Mindre än 1 år
Mellan 1 och 2 år
Mellan 2 och 3 år
Mer än 3 år
Vet ej

Fråga 4. Under processens gång; anser du att Skogsstyrelsen på ett tydligt sätt lyckades...

- ...informera dig/er om områdets naturvärden
- ...informera dig/er om hur naturvärdena bevaras
- ...informera om varför området bör få ett biotopskyddsområde
- ...redogöra för hur den fortsätta processen såg ut

Ja, helt
Ja, delvis
Nej, inte alls
Vet ej
EJ svar

Fråga 5. Erbjuds du/ni möjligheten till stöd ifrån en sakkunnig konsult på statens bekostnad för din/er granskning av den erbjudna ekonomiska ersättningen?

Ja, och jag/vi anlidade en sakkunnig konsult och fick hjälp i tillräcklig omfattning

Ja, och jag/vi anlidade en sakkunnig konsult men fick inte hjälp i tillräcklig utsträckning

Ja, men jag/vi såg inget behov av en sakkunnig konsult

Nej, jag/vi erbjöds inte en sakkunnig konsult men hade heller inget behov av det

Nej, jag/vi erbjöds inte en sakkunnig konsult men hade gärna haft en

Vet ej

Ej svar

Fråga 6. Beskriv hur du totalt sett upplever bemötandet ifrån Skogsstyrelsens personal i samband med inrättande av biotopskyddsområdet.

Blev väl bemött

Blev varken bra eller dåligt bemött

Blev dåligt bemött

Vet ej

Ej svar

Fråga 7. Beskriv hur du upplever kompetensen att hantera ditt ärende hos de personer vid Skogsstyrelsen som du/ni träffade i samband med inrättandet av biotopskyddsområdet

God kompetens

Varken god eller dålig kompetens

Dålig kompetens

Vet ej

Ej svar

Fråga 8. När det gäller den ekonomiska ersättningen...

- a. Är du nöjd med den ekonomiska ersättningen som utbetalats?
- b. Informerades du/ni om hur beräkningen av den ekonomiska ersättningen gått till?
- c. Om du/ni fick information om beräkningen, var informationen tydlig och begriplig?
- d. Uppfattade du den värdering som gjordes av din mark som objektiv, dvs. grundade den sig på sakliga skäl?
- e. Uppfattade du den värdering som gjordes av din mark som opartisk, dvs. inte oskäligt vinklad till förmån för någon av parterna?
- f. Hade du/ni möjlighet att ställa frågor om hur ersättningen beräknats?
- g. Framförde du/ni vid något tillfälle synpunkter på de fakta om din mark som den ekonomiska ersättningen beräknats utifrån?
- h. Fick du/ni gehör i tillräcklig omfattning för eventuella framförda synpunkter?

Ja

Nej

Vet ej

Ej svar

Fråga 9. När det gäller processen kring inrättandet av biotopskyddsområdet som helhet, hur ställer du dig till följande påståenden?

- a. Jag är överlag nöjd med hur Skogsstyrelsen agerat vid bildandet av biotopskyddsområdet på min mark
- b. Jag/vi kände mig/oss delaktig/-a i processen
- c. Jag kände att jag/vi fick möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning
- d. Jag upplevde att kontakterna mellan alla inblandade parter mig/oss, myndighet etc. fungerade väl

Skala 1 till 4, där 1 betyder "instämmer helt" och 4 "instämmer inte alls"

Vet ej

Ej svar

Fråga 10. Vem tog det initiativ som slutligen ledde till ett biotopskyddsområde på din mark?

Skogsstyrelsen

Jag/vi anmälde intresse för formellt skydd av naturvärden inom ramen för KOMET*-programmet

Jag/vi tog initiativ på annat sätt

Annan

Vet ej/minns ej vem som tog initiativet

Ej svar

8.2 Naturvårdsavtal Skogsstyrelsen

Fråga 1. Har du deltagit i processen kring tecknande av ett naturvårdsavtal på din mark?

Ja, och jag har deltagit/haft insyn i kontakten mellan markägare och myndigheter i denna process

Nej, någon annan har skött kontakten mellan markägarna och jag har inte haft insyn i detta

Ej svar

Fråga 2. Vad tycker du om att ett naturvårdsavtal har tecknats för din mark?

Mycket positiv

Delvis positiv

Delvis negativ

Mycket negativ

Vet ej

Ej svar

Fråga 3. Hur lång tid tog processen? (Dvs. från första kontakten togs till överenskommelse mellan dig/er och myndigheten till överenskommelsen slutits)

Mindre än 1 år

Mellan 1 och 2 år

Mellan 2 och 3 år

Mer än 3 år

Vet ej

Fråga 4. Hur lång är avtalstiden? (Dvs. den tid för vilken naturvårdsavtalet tecknats enligt det avtal du ingått?) Fyll i den ruta som passar bäst in på din avtalstid

1-5 år

6-10 år

11-30 år

31-40 år

41-50 år

Vet ej

Ej svar

Fråga 5. Under processens gång; anser du att Skogsstyrelsen på ett tydligt sätt lyckades...

- e. ...informera dig/er om områdets naturvärden
- f. ...informera dig/er om hur naturvärdena bevaras
- g. ...informera om varför ett naturvårdsavtal bör tecknas för området
- h. ...redogöra för hur den fortsatta processen såg ut

Ja, helt

Ja, delvis

Nej, inte alls

Vet ej
Ej svar

Fråga 6. Beskriv hur du totalt upplever bemötandet ifrån Skogsstyrelsens personal i samband med tecknandet av naturvårdsavtalet.

Blev väl bemött
Blev varken bra eller dåligt bemött
Blev dåligt bemött
Vet ej
Ej svar

Fråga 7. Beskriv hur du upplever kompetensen att hantera ditt ärende hos de personer vid Skogsstyrelsen som du/ni träffade i samband med tecknandet av naturvårdsavtalet

God kompetens
Varken god eller dålig kompetens
Dålig kompetens
Vet ej
Ej svar

Fråga 8. När det gäller den ekonomiska bedömningen och den ekonomiska ersättningen...

- a. Är du nöjd med den ekonomiska ersättningen som utbetalats?
- b. Informerades du/ni om hur beräkningen av den ekonomiska ersättningen gått till?
- c. Om du/ni fick information om beräkningen, var informationen tydlig och begriplig?
- d. Uppfattade du den ekonomiska bedömningen som gjordes av din mark som objektiv, dvs. grundade den sig på sakliga skäl?
- e. Uppfattade du den ekonomiska bedömningen som gjordes av din mark som opartisk, dvs. inte oskäligt vinklad till förmån för någon av parterna?
- f. Hade du/ni möjlighet att ställa frågor om hur ersättningen beräknats?
- g. Framförde du/ni vid något tillfälle synpunkter på de fakta om din mark som den ekonomiska ersättningen beräknats utifrån?
- h. Fick du/ni gehör i tillräcklig omfattning för eventuella framförda synpunkter?

Ja
Nej
Vet ej
Ej svar

Fråga 9. När det gäller processen kring tecknandet av naturvårdsavtalet som helhet, hur ställer du dig till följande påståenden?

- a. Jag/vi är överlag nöjd med hur Skogsstyrelsen agerat vid tecknandet av naturvårdsavtal för min mark
- b. Jag/vi kände mig/oss delaktig/-a i processen
- c. Jag kände att jag/vi fick möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning

- d. Möjligheten att själv kunna påverka avtalstidens längd var viktigt i mitt beslut att teckna naturvårdsavtal

Skala 1 till 4, där 1 betyder "instämmer helt" och 4 "instämmer inte alls"

Vet ej

Ej svar

Fråga 10. Vem tog det initiativ som slutligen ledde till att ett naturvårdsavtal tecknades för din mark?

Skogsstyrelsen

Jag/vi anmälde intresse för formellt skydd av naturvärden inom ramen för KOMET*-programmet

Jag/vi tog initiativ på annat sätt

Annan

Vet ej/minns ej vem som tog initiativet

Ej svar

8.3 Naturvårdsavtal Länsstyrelsen

Fråga 1. Har du deltagit i processen kring inrättandet av naturreservatet på din mark?

Ja, och jag har deltagit/haft insyn i kontakten mellan markägare och myndigheter i denna process

Nej, någon annan har skött kontakten mellan markägarna och jag har inte haft insyn i detta

Ej svar

Fråga 2. Vad tycker du om att ett naturreservat har inrättats på din mark?

Mycket positiv

Delvis positiv

Delvis negativ

Mycket negativ

Vet ej

Ej svar

Fråga 3. Hur lång tid tog processen? (Dvs. från första kontakten togs till överenskommelse mellan dig/er och myndigheten till överenskommelsen slutits)

Mindre än 1 år

Mellan 1 och 2 år

Mellan 2 och 3 år

Mer än 3 år

Vet ej

Fråga 4. Under processens gång; anser du att Länsstyrelsen på ett tydligt sätt lyckades...

- ...informera dig/er om områdets naturvärden
- ...informera dig/er om hur naturvärdena bevaras
- ...informera om varför området bör få ett naturreservat
- ...redogöra för hur den fortsatta processen såg ut

Ja, helt

Ja, delvis

Nej, inte alls

Vet ej

EJ svar

Fråga 5. När det gäller värderingen av din mark

- Kontaktades du/ni av värderaren innan värderingen gjordes?
- Var värderingen som gjordes tydlig och begriplig?
- Uppfattade du den värdering som gjordes av din/er mark som objektiv, dvs. grundade den sin på sakliga skäl?
- Uppfattade du den värdering som gjordes av din/er mark som opartisk, dvs. inte oskäligt vinklad till förmån för någon av parterna?

Ja
Nej
Vet ej
Ej svar

Fråga 6. Du/ni kan ha varit i kontakt med flera parter/personer under processen. Beskriv hur du upplever bemötandet ifrån följande parter i samband med inrättandet av naturreservatet.

- Länsstyrelsens personal
- Ditt eventuella ombud
- Den person som värderade din mark
- Den person du/ni förhandlade med om ersättning

Blev väl bemött
Blev varken bra eller dåligt bemött
Blev dåligt bemött
Har ej mött denna part
Ej svar

Fråga 7. Beskriv hur du upplever kompetensen att hantera ditt ärende hos de personer ni kan ha stött på i samband med inrättande av naturreservatet.

- Länsstyrelsens personal
- Ditt eventuella ombud
- Den person som värderade din mark
- Den person du/ni förhandlade med om ersättning

God kompetens
Varken god eller dålig kompetens
Dålig kompetens
Har ej mött denna part
Ej svar

Fråga 8. Hur stämmer följande påståenden in på den förhandling om ekonomisk ersättning som du/ni var inblandade i under processen?

- Jag/vi blev informerad/-e om möjligheten att anlita ett ombud som stöd vid förhandlingen
- Jag/vi anlidade ett ombud som stöd vid förhandlingen
- Jag är nöjd med hur ombudet skötte sitt uppdrag
- Jag är nöjd med hur den av myndigheten anlidade förhandlaren skötte sitt uppdrag
- Jag är nöjd med förhandlingsresultatet

Sant
Falskt
Vet ej
Ej svar

Fråga 9. När det gäller processen kring inrättandet av naturreservatet som helhet, hur ställer du dig till följande påståenden?

- a. Jag/vi är överlag nöjd med hur Länsstyrelsen agerat vid bildandet av naturreservat på min mark
- b. Jag/vi kände mig/oss delaktig/-a i processen
- c. Jag/vi kände att jag/vi fick möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning
- d. Jag/vi upplevde att kontakterna mellan alla inblandade parter (mig/oss, ev. ombud, myndighet etc) fungerade väl

Skala 1 till 4, där 1 betyder "instämmer helt" och 4 "instämmer inte alls"

Vet ej

Ej svar

8.4 Naturreservat

Fråga 1. Har du deltagit i processen kring inrättandet av naturreservatet på din mark?

Ja, och jag har deltagit/haft insyn i kontakten mellan markägare och myndigheter i denna process

Nej, någon annan har skött kontakten mellan markägarna och jag har inte haft insyn i detta

Ej svar

Fråga 2. Vad tycker du om att ett naturreservat har inrättats på din mark?

Mycket positiv

Delvis positiv

Delvis negativ

Mycket negativ

Vet ej

Ej svar

Fråga 3. Hur lång tid tog processen? (Dvs. från första kontakten togs till överenskommelse mellan dig/er och myndigheten till överenskommelsen slutits)

Mindre än 1 år

Mellan 1 och 2 år

Mellan 2 och 3 år

Mer än 3 år

Vet ej

Fråga 4. Under processens gång; anser du att Länsstyrelsen på ett tydligt sätt lyckades...

- e. ...informera dig/er om områdets naturvärden
- f. ...informera dig/er om hur naturvärdena bevaras
- g. ...informera om varför området bör få ett naturreservat
- h. ...redogöra för hur den fortsatta processen såg ut

Ja, helt

Ja, delvis

Nej, inte alls

Vet ej

EJ svar

Fråga 5. När det gäller värderingen av din mark

- e. Kontaktades du/ni av värderaren innan värderingen gjordes?
- f. Var värderingen som gjordes tydlig och begriplig?
- g. Uppfattade du den värdering som gjordes av din/er mark som objektiv, dvs. grundade den sin på sakliga skäl?
- h. Uppfattade du den värdering som gjordes av din/er mark som opartisk, dvs. inte oskäligt vinklad till förmån för någon av parterna?

Ja
Nej
Vet ej
Ej svar

Fråga 6. Du/ni kan ha varit i kontakt med flera parter/personer under processen. Beskriv hur du upplever bemötandet ifrån följande parter i samband med inrättandet av naturreservatet.

- e. Länsstyrelsens personal
- f. Ditt eventuella ombud
- g. Den person som värderade din mark
- h. Den person du/ni förhandlade med om ersättning

Blev väl bemött
Blev varken bra eller dåligt bemött
Blev dåligt bemött
Har ej mött denna part
Ej svar

Fråga 7. Beskriv hur du upplever kompetensen att hantera ditt ärende hos de personer ni kan ha stött på i samband med inrättande av naturreservatet.

- e. Länsstyrelsens personal
- f. Ditt eventuella ombud
- g. Den person som värderade din mark
- h. Den person du/ni förhandlade med om ersättning

God kompetens
Varken god eller dålig kompetens
Dålig kompetens
Har ej mött denna part
Ej svar

Fråga 8. Hur stämmer följande påståenden in på den förhandling om ekonomisk ersättning som du/ni var inblandade i under processen?

- f. Jag/vi blev informerad/-e om möjligheten att anlita ett ombud som stöd vid förhandlingen
- g. Jag/vi anlidade ett ombud som stöd vid förhandlingen
- h. Jag är nöjd med hur ombudet skötte sitt uppdrag
- i. Jag är nöjd med hur den av myndigheten anlidade förhandlaren skötte sitt uppdrag
- j. Jag är nöjd med förhandlingsresultatet

Sant
Falskt
Vet ej
Ej svar

Fråga 9. När det gäller processen kring inrättandet av naturreservatet som helhet, hur ställer du dig till följande påståenden?

- e. Jag/vi är överlag nöjd med hur Länsstyrelsen agerat vid bildandet av naturreservat på min mark
- f. Jag/vi kände mig/oss delaktig/-a i processen
- g. Jag/vi kände att jag/vi fick möjlighet att lämna synpunkter i önskad utsträckning
- h. Jag/vi upplevde att kontakterna mellan alla inblandade parter (mig/oss, ev. ombud, myndighet etc) fungerade väl

Skala 1 till 4, där 1 betyder "instämmer helt" och 4 "instämmer inte alls"

Vet ej

Ej svar

9. Kontaktuppgifter

Toivo Sjören

Toivo.Sjoren@sifo.se

Freja Blomdahl

Freja.Blomdahl@tns-sifo.se